

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๓/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๗/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด			โจทก์
	นายฉลอง เทอดวิระพงศ์	ที่ ๑		
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒		
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓		จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรง

ตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่างๆ สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเป็นการประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๙ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ลาประชุมในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต กล่าวคือ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า
จำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าว
ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม
และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐
นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ใน
ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้
ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒
แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า
จำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าว
ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘
ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓
ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่น
ใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดย
ปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภา
ผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕
ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใดและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เมื่อการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สอง และวาระที่สาม ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว วาระที่สอง และวาระที่สาม ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของจำเลยทั้งสามแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย และจำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย ประธานสภาผู้แทนราษฎร มีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/ผ ๓๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมายเลข จ. ๑๕ ในการใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวเพื่อใช้ในการแสดงตนและลงมติ โดยจำเลยทั้งสามลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ในระหว่างการประชุม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมายเลข จ. ๒๙ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓

เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แพ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แพ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓) วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๒๘ (แพ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ มีการสำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่-ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๓๑ (แพ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แพ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุม

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมายเลข จ. ๓๒ ถึง จ. ๓๔ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗) ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) รวม ๒ คำร้อง ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตรขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมตร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลา

ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมาวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้อง โดยมีได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ พยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า ขณะเกิดเหตุที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ระหว่างการประชุมในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามต่างไม่อยู่ในที่ประชุมในบางช่วงเวลา แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ปรากฏตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ. ๒๔ และ จ. ๒๕ โดยในส่วนของเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมนั้น ข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนได้ความว่า จำเลยทั้งสามต่างเดินทางออกจากที่ประชุมในเวลาที่แตกต่างกัน โดยจำเลยที่ ๑ เบิกความรับว่าเดินทางออกจากที่ประชุมเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ. ๒๕ ระบุว่า ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาขณะที่ที่ประชุมมี

การเปิดระบบให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมในการพิจารณามาตรา ๓๐ และลงมติในเวลา ๑๙.๓๑ นาฬิกา จึงเชื่อว่าจำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่เวลาที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๐ เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการประชุม ส่วนจำเลยที่ ๒ เบิกความว่า จำเลยที่ ๒ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองถึงมาตรา ๒๘ เวลา ๑๗.๕๓ นาฬิกา ในวันเดียวกัน แล้วออกมาด้านนอกห้องประชุม ระหว่างที่อยู่นอกห้องประชุมได้รับแจ้งจากนายวิโรจน์ รอดดำ ว่าจำเลยที่ ๑ เดินทางไปท่าอากาศยานแล้ว จึงตัดสินใจเดินทางออกจากอาคารรัฐสภาเพื่อไปท่าอากาศยานเช่นกัน ซึ่งตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทางของจำเลยที่ ๒ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) ระบุว่าจำเลยที่ ๒ แสดงตัวขึ้นเครื่อง (เช็คอิน) ที่ท่าอากาศยานดอนเมือง เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา จึงชี้ชัดว่าจำเลยที่ ๒ ต้องเดินทางออกจากที่ประชุมตั้งแต่ก่อนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา เมื่อรับฟังประกอบกับที่จำเลยที่ ๒ ทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระบุว่า จำเลยที่ ๒ ไม่ได้เป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๐ จึงเชื่อได้ว่าจำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมในช่วงการให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๐ ตามฟ้องโจทก์ สำหรับจำเลยที่ ๓ นั้นได้ให้การยอมรับว่าจำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ตามฟ้องโจทก์ แม้จำเลยที่ ๓ จะอ้างต่อมาว่าจำเลยที่ ๓ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองถึงมาตรา ๔๓ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ. ๒๕ ว่า ที่ประชุมมีการเปิดระบบให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ ในเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา

และ ๑๔.๒๙ นาฬิกา ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่จำเลยที่ ๓ ให้การยอมรับในตอนแรกว่าจำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ทั้งจำเลยที่ ๓ เคยทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อ คณะกรรมการไต่สวนตามเอกสารหมายเลข จ. ๘๙ ยืนยันว่า จำเลยที่ ๓ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน และลงมติด้วยตนเองถึงมาตรา ๔๒ เท่านั้น จึงเชื่อได้ว่า จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในมาตรา ๔๓ เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการประชุม ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวนั้น มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กล่าวคือ ในการประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ได้มีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มาใช้แสดงตนและลงมติมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๓๙ ตั้งแต่วันที่ ๑๙.๓๐ ถึง ๐๑.๐๗ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ รวมการแสดงตนและการลงมติดังกล่าว ๑๖ ครั้ง หลังจากนั้นมีการพักการประชุมและเริ่มประชุมอีกครั้งในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ได้มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติมาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต ต่อเนื่องอีก ๓๐ ครั้ง ตั้งแต่วันที่ ๑๑.๐๘ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา จนเสร็จสิ้นการประชุม กับมีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติมาตรา ๔๐ อีก ๒ ครั้ง เวลา ๑๑.๐๘ นาฬิกา และ ๑๑.๑๐ นาฬิกา อันเป็นเวลาก่อนที่จำเลยที่ ๒ จะเดินทางกลับมาร่วมประชุม และมีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ในการแสดงตนและลงมติมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตั้งแต่วันที่ ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ๑๒ ครั้ง ปรากฏตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมายเลข จ. ๒๔ และ จ. ๒๕ เห็นว่า บัตร

อิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามเป็นเสมือนสิ่งแทนตนที่จำเลยทั้งสามต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อแสดงตัวตนและลงมติในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บัตรอิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเลยทั้งสามต้องเก็บรักษาไว้ด้วยตนเอง แต่กลับปรากฏว่ามีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้เพื่อแสดงตนและลงมติแทนในระหว่างที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในห้องประชุม ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ปรากฏในภาพถ่ายเอกสารหมายเลข จ.๓๘ ที่มีการระบุชื่อและนามสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเจ้าของบัตรไว้อย่างชัดเจน ผู้ที่พบเห็นสามารถทราบได้ทันทีว่าบัตรนั้นเป็นของผู้ใด จึงเป็นการยากที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้โดยผิดหลง นอกจากนี้ในการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแต่ละครั้งจะกระทำต่อเมื่อประธานในที่ประชุมสั่งให้แสดงตนและเจ้าหน้าที่ควบคุมระบบเปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเสร็จแล้วจึงปิดระบบแสดงตน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมสั่งให้ลงมติและเจ้าหน้าที่เปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติ เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เครื่องเสียบบัตรเดียวกัน จะต้องมีการดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกจากเครื่องหลังจากแสดงตนแล้ว จากนั้นจึงเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใหม่อีกครั้งเพื่อลงมติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องกระทำหลายขั้นตอน แต่กลับมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาใช้แสดงตนและลงมติในระหว่างที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในห้องประชุมหลายครั้งอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ มีการแสดงตนและลงมติแทนทั้งสิ้นมากถึง ๔๖ ครั้ง จำเลยที่ ๒ ก็มีการแสดงตนและลงมติแทนทั้งสิ้นมากถึง ๑๘ ครั้ง และจำเลยที่ ๓ มีการแสดงตนและลงมติแทนทั้งสิ้นรวม ๑๒ ครั้ง ซึ่งไม่มีเหตุที่บุคคลอื่นที่มีได้รู้เห็นเป็นใจกับจำเลยทั้งสามจะต้องเสียลงมติแทนจำเลยทั้งสามโดยพลการเป็นจำนวนหลายครั้งเช่นนี้ อีกทั้งช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในห้องประชุมเป็นเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดแตกต่างกัน การที่บุคคลอื่นจะแสดงตนและลงมติแทนจำเลย

ทั้งสามได้โดยต่อเนื่องกันตลอดจำนวนหลายครั้งเช่นนี้ บุคคลนั้นจำเป็นต้องรู้ก่อนว่าจำเลยทั้งสามจะออกจากห้องประชุมเมื่อใด และจะกลับมาเข้าประชุมอีกหรือไม่ รวมทั้งต้องสามารถมีหรือได้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาอย่างรวดเร็วพอที่จะลงมติแทนได้ทันเวลาอีกด้วย การที่บุคคลอื่นสามารถลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้ครบถ้วนทุกครั้งและจำเลยที่ ๓ จำนวนต่อเนื่องหลายครั้งดังกล่าว ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ว่าได้มีการวางแผนและเตรียมการคบคิดกันมาก่อน เพื่อให้ทราบข้อมูลว่าจำเลยทั้งสามจะไม่อยู่ในที่ประชุมช่วงเวลาใด และบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามอยู่ที่ใด ซึ่งหากจำเลยทั้งสามไม่แจ้งข้อมูลหรือไม่ยินยอมมอบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ไปการกระทำดังกล่าวก็ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ และข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนไม่น่าเชื่อว่าบุคคลอื่นที่แสดงตนและลงมตินั้นจะตัดสินใจกระทำไปเพียงลำพังฝ่ายเดียว เพราะเสี่ยงที่จะถูกตรวจสอบภายหลังหากจำเลยทั้งสามปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นผู้แสดงตนและลงมติด้วยตนเอง โดยเฉพาะการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นมาแสดงตนและลงมติดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ทั้งยังเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษในทางอาญาและอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงถึงขั้นถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองอีกด้วย และประการสำคัญหลังจากทราบเรื่องที่เกิดขึ้นจำเลยทั้งสามก็ได้สนใจชวนขวยตรวจสอบความจริงโดยเร็ว กลับปล่อยปละละเลยโดยมิได้ไปแจ้งความร้องทุกข์และพยายามสืบหาตัวบุคคลที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไปใช้แสดงตนและลงมติแทนเพื่อให้มีการดำเนินคดีให้ถึงที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นว่าจำเลยทั้งสามมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในส่วนที่บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน อันเป็นการแสดงถึงความบริสุทธิ์ของตนเอง เมื่อพิจารณาประกอบกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ อันเป็นกฎหมายสำคัญที่

เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ หากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรก็จะมีผลถึงความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลต้องเข้าร่วมประชุมและลงมติ เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรไปได้ ยิ่งไปกว่านี้เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๕ กำหนดให้ที่ประชุมต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม องค์ประชุมจึงย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังเห็นได้จากรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ. ๒๒ ถึง จ. ๒๕ จะต้องมีการตรวจสอบองค์ประชุมโดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนก่อนที่จะลงมติทุกครั้ง ซึ่งหากองค์ประชุมไม่ครบ ที่ประชุมก็จะไม่สามารถประชุมต่อไปได้ อันส่งผลกระทบต่อการศึกษาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้เป็นไปด้วยความล่าช้า และสะท้อนถึงเสถียรภาพและความไม่มั่นคงของรัฐบาลเช่นเดียวกัน ซึ่งก็ปรากฏจากบันทึกถ้อยคำพยานปากนายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ และนายทวิรัฐ รัตนเศรษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ช่วงที่มีการประชุมนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลมี ๒๕๓ เสียง และองค์ประชุมจะต้องมีสมาชิกมาแสดงตนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๕๐ คน) ของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลชุดนี้อยู่ในสถานการณ์ที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลเกินกึ่งหนึ่งเพียง

เล็กน้อย (คะแนนเสียงปรี่มน้ำ) ด้วยเหตุดังกล่าวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลจำเป็นต้องรักษาสถานะของคะแนนเสียงข้างมากไว้ให้ได้ จำเลยทั้งสามซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลจึงต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นใช้แสดงตนและลงมติแทนในขณะที่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ที่จำเลยทั้งสามให้การต่อสู้ว่า จำเลยทั้งสามหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ที่บริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียบบัตรคาไว้ในช่องเสียบบัตร เนื่องจากจำเลยทั้งสามแต่ละคนต่างก็เร่งรีบออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเดินทางไปยังท่าอากาศยานและจำเลยที่ ๒ มีอาการหลงลืมเป็นประจำเนื่องจากอาการป่วยด้วยนั้น นอกจากจะเป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้างแล้ว ข้ออ้างดังกล่าวยังไม่สมเหตุผล เพราะหากเป็นกรณีหลงลืมซึ่งเป็นเหตุบังเอิญแล้ว ย่อมเป็นไปได้ยากที่บุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามจะทราบเรื่องได้เองจนสามารถหาบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนในครั้งถัดไปได้ทันเวลาต่อเนื่องกันพอดีกับที่จำเลยแต่ละคนออกจากที่ประชุม นอกจากนี้ในส่วนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ข้อเท็จจริงยังได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความยืนยันว่า หลังเลิกประชุมหากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์เสียบบัตรคาไว้ในช่องเสียบบัตร หรือวางลืมไว้บนโต๊ะในห้องประชุม ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์จะขึ้นผังที่นั่งบนหน้าจอใหญ่ในห้องประชุมว่าแถวที่นั่งใดบ้างได้เสียบบัตรคาไว้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่จะเดินสำรวจทุกแถวที่นั่งว่ามีบัตรวางไว้หรือไม่ และจะเก็บบัตรมาจัดเรียงตามลำดับเพื่อง่ายต่อการค้นหาเวลาที่สมาชิกมาขอรับบัตรคืน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นเจ้าของบัตรเท่านั้นที่จะมาขอรับบัตรคืนได้ เจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักฐานการเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์หลังเลิกประชุมในวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมาย จ. ๓๙ แต่ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒

หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ นางสาวสายฝนพยานโจทก์เป็นเจ้าพนักงานที่รู้เห็นข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและมีการทำหลักฐานการเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุมาประกอบด้วย คำเบิกความของนางสาวสายฝนจึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ ดังนี้ หากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในบริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียบบัตรคาไว้ในช่องเสียบบัตรในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ดังที่อ้าง เจ้าหน้าที่สำนักการประชุมย่อมจะต้องพบและเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เอาไว้ จึงไม่อยู่ในวิสัยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นจะสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันรุ่งขึ้นอีกได้ตามที่เกิดขึ้นในคดีนี้ นอกจากนั้น พฤติการณ์ที่มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันรุ่งขึ้นด้วย แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่แสดงตนและลงมตินั้นเป็นผู้ถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เอาไว้ อันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งการที่บุคคลที่ถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เพื่อใช้แสดงตนและลงมติแทนในวันรุ่งขึ้น บุคคลนั้นจะต้องทราบตั้งแต่คืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ แล้วว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะไม่เข้าประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ หากเป็นบุคคลภายนอกย่อมไม่อาจล่วงรู้ถึงความจริงข้อนี้ได้ ตามพฤติการณ์น่าจะเชื่อว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กับบุคคลที่ถือบัตรอิเล็กทรอนิกส์แทนในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ต้องมีการติดต่อและรู้เห็นกันว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะไม่เข้าประชุมในวันดังกล่าว ดังนั้น ข้ออ้างว่าหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในที่ประชุม จึงไม่อาจรับฟังได้ ส่วนที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อ้างทำนองเดียวกันว่า การนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไปใช้แสดงตนและลงมติในระหว่างที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่เข้าประชุม เป็นการกระทำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่หวังดีกับตนเองเป็นการส่วนตัวหรือมีข้อขัดแย้งทางการเมืองกับตนหรือ

พรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่นั้น ก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้เคยอ้างเหตุดังกล่าวไว้ในหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการไต่สวนแต่อย่างใด ประกอบกับหากบุคคลอื่นกลั่นแกล้งจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยต้องใช้เวลาดังแต่คำวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงเย็นวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ในระหว่างที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อยู่ในห้องประชุม จนครบจำนวนการลงมติทุกครั้ง นอกจากนี้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเดียวกัน ย่อมต้องนั่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน จึงเป็นการยากที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคอื่นจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไปใช้แสดงตนและลงมติแทนได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็น่าจะต้องถูกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นที่สังกัดพรรคเดียวกันกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พบเห็นและทักท้วงเอาได้ ยิ่งกว่านั้น ผลการลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทุกครั้งยังปรากฏผล “เห็นด้วย” สอดคล้องกับสถานะของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล อันเป็นการสมประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มากกว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งอีกด้วย ที่จำเลยที่ ๑ อ้างว่า จำเลยที่ ๑ เดินทางอย่างเปิดเผยและไปเป็นประธานงานวันเด็ก มีการประกาศให้ประชาชนในห้องที่ทราบย่อมไม่กล้าฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทน ก็เป็นเพียงข้ออ้างหลังเกิดเหตุและไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะเกิดการร้องเรียนหรือดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ กรณีที่ไม่อยู่ร่วมประชุมในครั้งนี้ ข้ออ้างส่วนนี้ไม่อาจนำมาหักล้างหรือยืนยันได้ว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ฝากบัตรให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทนได้ ส่วนที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า เมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับไปถึงจังหวัดพัทลุง ได้ทราบว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งพักการประชุมโดยไม่มีการเลื่อนประชุม จำเลยที่ ๒ จึงรีบจองตัวเครื่องบินเพื่อเดินทางกลับมาประชุมให้ทันในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ไม่ได้มอบหมายหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทนนั้น

เห็นได้ว่า แม่จําเลยที่ ๒ จะเดินทางกลับมาประชุมวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ในเวลา ๑๒ นาฬิกา แต่ก็เป็นข้อพิสูจน์เพียงว่า จําเลยที่ ๒ ไม่ประสงค์จะให้บุคคลอื่นลงมติแทนในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ไม่ใช่ข้อพิสูจน์ย้อนหลังไปถึงการกระทำของจําเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ได้แต่อย่างใด เพราะจําเลยที่ ๒ ได้ยินยอมให้มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนลงมติแทนเฉพาะช่วงคืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ โดยคิดว่าการประชุมจะเสร็จสิ้นในวันดังกล่าว ครั้นเมื่อจําเลยที่ ๒ ทราบว่าการประชุมยังไม่เสร็จสิ้น จําเลยที่ ๒ ก็รีบเดินทางกลับมาประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ปรากฏว่าในวันนั้นก่อนที่จําเลยที่ ๒ จะเข้าประชุมได้มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจําเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทนในการพิจารณามาตรา ๔๐ ไปก่อนแล้ว ข้ออ้างของจําเลยที่ ๒ ดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น ที่จําเลยที่ ๒ อ้างว่า เมื่อกลับเข้ามาห้องประชุมได้สอบถามเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน และมีเสียงตะโกนมาจากด้านหลังว่า "บัตรของพี่เสียบคาอยู่ช่องนี้" เมื่อเดินไปดูจึงพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยไม่ทราบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นผู้ใดนั้น นับว่าเป็นเรื่องบังเอิญที่ไม่น่าเชื่อถือ ทั้งที่คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของจําเลยที่ ๒ ตามเอกสารหมายเลข จ. ๘๘ ระบุว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นรุ่นน้องในพรรคภูมิใจไทยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเดียวกัน แต่จําเลยที่ ๒ ไม่ได้ระบุชื่อบุคคลดังกล่าว จึงส่อพิรุธว่าเป็นการปกปิดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจําเลยที่ ๒ สำหรับจําเลยที่ ๓ แม้จะมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจําเลยที่ ๓ เฉพาะในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เพียงวันเดียวเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากจําเลยที่ ๓ เรง์รีบออกจากที่ประชุมตั้งแต่วเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา แล้ว ก็มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจําเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๓ จนถึงมาตรา ๔๘ ในเวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกาอย่างต่อเนื่องในทันทีโดยไม่ขาดตอน ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเป็นการแสดงตนและลงมติแทนผู้ไม่เข้าประชุมอันมี

ลักษณะเช่นเดียวกันกับกรณีของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จนกระทั่งถึงเวลา ๑๕.๒๘ นาฬิกา จำเลยที่ ๓ ได้ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเพื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ตามผลการสืบค้นข้อมูลการเดินทาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เอกสารหมาย จ. ๓๔ ทำให้ปรากฏหลักฐานทางราชการเป็นภาพถ่ายและระบุเวลาชัดเจนว่าจำเลยที่ ๓ อยู่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและกำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หลังจากนั้นไม่นานมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติก่อนหน้าในการพิจารณามาตรา ๔๙ ในเวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา และ ๑๕.๔๖ นาฬิกา จึงหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติก่อนหน้า ทั้งที่ก่อนหน้านี้เพียงมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติก่อนหน้าต่อเนื่องเรื่อยมามากถึง ๑๒ ครั้ง แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ นั้น ได้ทราบจำเลยที่ ๓ กำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้ว เชื่อว่ามีการติดต่อแจ้งข้อมูลและรู้เห็นกันกับจำเลยที่ ๓ ตั้งแต่จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุม จนถึงเวลาที่จำเลยที่ ๓ จะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร จึงไม่ได้มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติก่อนหน้าจำเลยที่ ๓ จนเสร็จสิ้นการประชุม และไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ไว้กับตัวเองอันจะทำให้อาจถูกตรวจพบได้ จึงทิ้งบัตรของจำเลยที่ ๓ ไว้ในที่ประชุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่มาเก็บไปหลังจากเลิกประชุม พฤติการณ์แห่งคดีมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า จำเลยทั้งสามยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติก่อนหน้าจำเลยทั้งสาม เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้คือผู้ที่เข้าประชุมและอยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน และไม่ชอบ

ด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ที่การออกเสียงลงคะแนน จะกระทำแทนกันได้ อันถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย และเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ ซึ่งต่อมาภายหลังศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เฉพาะการพิจารณาลงมติในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการการ โดยกำหนดคำบังคับให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเฉพาะในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการ จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสามก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และส่วนราชการ ทั้งการที่จำเลยทั้งสามซึ่งมีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่กลับฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยทั้งสามต่างยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม เพื่อให้ร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร อันถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง

หน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว จำเลยทั้งสามจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ” ซึ่งเป็นผลของกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทันทีหากศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอตามมาตรา ๘๑ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อศาลวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จำเลยทั้งสามย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย และเมื่อปรากฏว่าศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ อีก แต่เห็นสมควรไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสาม

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี และปรับคนละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ทางไต่สวนของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน และปรับคนละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท พิเคราะห์พฤติการณ์แห่งคดีแล้ว มูลเหตุที่ทำให้จำเลยทั้งสามกระทำความผิดในครั้งนี้สืบเนื่องมาจากการประชุมไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวันพุธที่ ๘ และวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ ตามหนังสือเชิญประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารหมาย จ. ๑๕ และมีการขยายระยะเวลาโดยประชุมต่อเนื่องไปจนถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ อันเป็นกรณีที่ไม่อาจคาดหมายล่วงหน้าได้ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้นัดหมายไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และจำเลยที่ ๒ ก็ได้รับหนังสือเชิญให้ไปเข้าร่วมงานกิจกรรมวันเด็กที่จังหวัดพัทลุงเช่นเดียวกัน ส่วนจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ และต้องเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่าง

วันที่ ๑๑ - ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งต่างได้นัดหมายไว้ก่อนหน้านี้แล้ว และไม่อาจเลื่อนวันจัดงานหรือวันเดินทางเป็นวันอื่นได้ เมื่อพิจารณาถึงการไปร่วมงานวันเด็กของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ นั้นก็เป็นกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะแก่ชุมชนที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนราษฎร ส่วนการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีนของจำเลยที่ ๓ ก็เป็นโครงการเพื่อขยายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน ระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมอริเซีย อันเป็นสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกัน ประกอบกับเมื่อจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป โดยไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ อีกต่อไปแล้ว และจำเลยทั้งสามไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน กรณีจึงมีเหตุสมควรที่จะรอลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสาม เพื่อให้โอกาสจำเลยทั้งสามกลับตัวประพฤติตนเป็นพลเมืองดีต่อไป โทษจำคุกจึงให้รอลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง.

นายสิทธิศักดิ์ วนะชกิจ

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม ๓ /๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม ๑๑/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวีระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการ

แผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอน
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคล
ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับ
การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ
สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ตามข้อบังคับการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา
ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบ
สภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔
จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓
แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๙ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้เข้าร่วม
ประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว
จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง
หรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต
กล่าวคือ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตน และลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ สาม และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือ กระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓

ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าวตั้งแต่มตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒-๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใดและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เมื่อการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติดังกล่าวของพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สอง และวาระที่สาม ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว วาระที่สอง และวาระที่สาม ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชน

ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของจำเลยทั้งสามแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย และจำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/ผ ๓๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมาย จ. ๑๕ ในการใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวเพื่อใช้ในการแสดงตนและลงมติ โดยจำเลยทั้งสามลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ในระหว่างการประชุม

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมาย จ.๒๙ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓) วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๒๘ (แฟ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ มีการสำรองที่นั่งและโดยสาร

เครื่องบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่-ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๓๑ (แฟ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณา มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณา มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไป สาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมาย จ.๓๒ ถึง จ.๓๔ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ

จำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ แพ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๗๒๗) ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) รวม ๒ คำร้อง ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตรารึขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตรารึขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ.๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมาวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้องโดยมิได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้ ในคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๓

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ได้ความจาก นายนิพิฐ อินทรสมบัติ พยานโจทก์ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง พรรคประชาธิปัตย์ ๘ สมัยว่า วันเสาร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นวันเด็กแห่งชาติ พยานอยู่ใน จังหวัดพัทลุง เวลาก่อนเที่ยงมีราษฎรมาแจ้งว่าจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด พัทลุง เขต ๒ พรรคภูมิใจไทย มาเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ซึ่งวันดังกล่าวเป็นวันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตกเย็นมีราษฎรมาแจ้งอีกว่า จำเลยที่ ๑ เป็นประธาน เปิดงานวันเด็กแห่งชาติที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ได้มีการ ส่งภาพถ่ายการร่วมกิจกรรมของจำเลยที่ ๑ มาให้พยานด้วย ต่อมาวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓ พยานได้ไปร่วมประชุมกรรมการวิสามัญแก้ไขรัฐธรรมนูญ พยานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยขอหลักฐานการตั้งเบิกค่าเดินทางของจำเลยที่ ๑ และใบประมวลผลการลงมติในร่าง พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ปรากฏว่าในคืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ เดินทางไปสนามบินหาดใหญ่โดยสายการบินนกแอร์ เวลา ๒๐.๕๐ นาฬิกา แต่หลังจากเวลาดังกล่าว ยังปรากฏชื่อจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓ จนถึงเวลา ๐๑.๐๗ นาฬิกา จากนั้นมีการเลื่อนไปประชุมต่อ ในช่วงเช้าของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งปรากฏว่าในเวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ยังปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติเช่นเดิม ทั้ง ๆ ที่จำเลยที่ ๑ เดินทางกลับมากรุงเทพมหานครในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๕๕ นาฬิกา จำเลยที่ ๑ ยอมรับว่าตนไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภา เป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากระบวนพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ประจำปี ๒๕๖๓ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กรณีของจำเลยที่ ๓ ได้ร่วมคณะเดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยออกจากสนามบินสุวรรณภูมิเมื่อเวลา ๑๕.๒๘ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งช่วงเวลาหลัง ๑๕.๒๘ นาฬิกา จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาแล้ว นางสาวสุพัชรี ธรรมเพชร พยานโจทก์ซึ่งเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง พรรคประชาธิปัตย์ ๒ สมัย เบิกความว่า จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง เขต ๒ พรรคภูมิใจไทย ได้โดยสารเครื่องบินสายการบินนกแอร์ เที่ยวบิน DD-๗๑๑๖ จากสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินหาดใหญ่ ในวันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา จึงเป็นไปไม่ได้ที่จำเลยที่ ๒ จะอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อแสดงตนและลงมติด้วยตนเองในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๑ ถึงมาตรา ๓๙ ในคืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ นายสรรพวุฒิ อุไรวรรณ พยานโจทก์ซึ่งเป็นพนักงานไต่สวนระดับสูงเบิกความว่า ชั้นไต่สวน จำเลยที่ ๑ อ้างว่าด้วยความเร่งรีบออกจากที่ประชุม จึงได้ลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในที่ประชุม และได้ฝากบัตรไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น และไม่ทราบว่าผู้ใดใช้บัตรของตนในการแสดงตนและลงมติ จำเลยที่ ๒ ไปร่วมงานวันเด็กแห่งชาติและเดินทางกลับมาประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในที่ประชุม มิได้ฝากบัตรไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น เหตุที่หลงลืมเนื่องจากการประชุมกินเวลายาวนาน ตนพักผ่อนน้อย จำเลยที่ ๓ อ้างว่าด้วยความเร่งรีบที่จะเดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในที่ประชุม มิได้ฝากบัตรไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น และไม่ทราบว่าผู้ใดเอาบัตรไปใช้แสดงตนและลงมติ

จำเลยที่ ๑ นำสืบว่า วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๔๕ นาฬิกา จำเลยที่ ๑ เข้าประชุมจนถึงเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ได้ลงมติให้ความเห็นชอบถึงมาตรา ๓๐ จำเลยที่ ๑ รีบออกจากที่ประชุมไปขึ้นเครื่องบินที่สนามบินดอนเมือง ด้วยความตกใจและเร่งรีบทำให้หลงลืมบัตรเสียค่าไว้ที่เครื่องเสียบัตรหรือบริเวณที่นั่งประชุม

จำเลยที่ ๒ นำสืบว่า วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ เข้าประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยนั่งอยู่กับนายพิษณุ พลธี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี จำเลยที่ ๒ ไปสนามบินดอนเมืองเพื่อเดินทางไปจังหวัดพัทลุงด้วยความเร่งรีบ จึงลืมบัตรเสียค่าไว้ที่ช่องเสียบัตร จำเลยที่ ๒ มีอาการของโรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูง เส้นเลือดไปเลี้ยงสมองตีบ จึงมีอาการหลงลืม มีผู้ไม่หวังดีนำบัตรของจำเลยที่ ๒ ไปเสียบบัตรแสดงตนและลงมติแทน

จำเลยที่ ๓ นำสืบว่า วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา จำเลยที่ ๓ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ในวันดังกล่าวจำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา ไปสนามบินสุวรรณภูมิเพื่อเดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยความเร่งรีบจึงหลงลืมบัตรประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ โดยบัตรได้เสียบบัตร จำเลยที่ ๓ มิได้ฝากให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นเก็บไว้ หรือกดบัตรแสดงตนและลงมติแต่อย่างใด แต่มีการนำบัตรไปแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ หลังจากที่จำเลยที่ ๓ ออกจากสภาไปแล้วราว ๑ ชั่วโมง

ได้ความดังกล่าว ข้อเท็จจริงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันเกิดเหตุตามฟ้อง ช่วงเวลาที่โจทก์ฟ้อง มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติโดยจำเลยทั้งสามไม่อยู่ในสภาผู้แทนราษฎรจริง ที่จำเลยทั้งสาม

แก้ตัวในทำนองว่าด้วยความเร่งรีบจะออกจากที่ประชุมจึงหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ โดยไม่ได้ฝากบัตรไว้กับบุคคลอื่นนั้น เห็นว่า เมื่อได้รับความจากทางใต้ส่วนว่า ในการแสดงตนและการลงมติในแต่ละมาตรา จะต้องมีการดำเนินการหลายขั้นตอน โดยต้องมีการเปิดและปิดระบบทั้งในขั้นตอนการแสดงตนและขั้นตอนการลงมิตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งทุกมาตรา ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเสียบบัตรและดึงบัตรออกจากช่องเสียบบัตรรวมทั้งกดปุ่มทั้งในขั้นตอนการแสดงตนและขั้นตอนการลงมติทุกมาตรา ซึ่งหากจำเลยทั้งสามลืมบัตรเสียคาไว้ที่ช่องเสียบบัตรดังที่อ้าง ย่อมเป็นไปได้ที่จะปรากฏข้อมูลในระบบว่าจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติครบทุกมาตราเนื่องจากการเปิดปิดระบบและต้องเสียบบัตรใหม่ในการแสดงตนและลงมติทุกครั้งทุกมาตราดังที่วินิจฉัยข้างต้น ประกอบกับได้รับความจากทางใต้ส่วนว่าเครื่องเสียบบัตรในช่วงเวลาเกิดเหตุมีไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมก็เป็นเวลานานและมีการลงมติหลายมาตรา หากมีการเสียบบัตรคาไว้ดังที่อ้างจริง ย่อมทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นไม่สามารถใช้ช่องเสียบบัตรดังกล่าวได้ ซึ่งในช่วงเวลาการแสดงตนและลงมติในแต่ละมาตราย่อมมีเวลาจำกัด ทั้งอาจมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่อยู่ในที่ประชุมและรอใช้เครื่องเสียบบัตรอีก ซึ่งหากกรณีเป็นการกลั่นแกล้งนำบัตรของจำเลยไปแสดงตนและลงมิตั้งที่จำเลยอ้างจริง บุคคลที่ประสงค์จะกลั่นแกล้งจำเลยก็สามารถกระทำการดังกล่าวเพียงมาตราเดียวก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะกลั่นแกล้งจำเลยได้ โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการดังกล่าวแทนจำเลยจนครบทุกมาตราตลอดระยะเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุม ซึ่งย่อมมีความเสี่ยงที่ผู้ที่กลั่นนำบัตรของจำเลยไปแสดงตนและลงมติจะถูกสังเกตเห็นได้อีกด้วย แต่กลับปรากฏว่าในช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุม มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามเสียบบัตร

แสดงตนและลงมติหลายครั้งอย่างต่อเนื่องครบถ้วนทุกมาตรา ทั้งยังเป็นการลงมติให้ความเห็นชอบตรงตามเจตนาของจำเลยทั้งสามอันเป็นประโยชน์กับฝ่ายรัฐบาลโดยมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านการให้ความเห็นชอบจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งย่อมมิใช่พฤติการณ์ของผู้ที่ประสงค์จะกลั่นแกล้งจำเลยทั้งสามดังที่อ้าง นอกจากนี้ยังได้ความอีกด้วยว่ามีการหยุดเสียบบัตรแสดงตนและลงมติเมื่อจำเลยที่ ๓ เดินทางผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งย่อมปรากฏหลักฐานว่าจำเลยที่ ๓ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในช่วงเวลาดังกล่าว ยิ่งเป็นการสนับสนุนให้เชื่อได้ว่าต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างจำเลยที่ ๓ กับผู้ที่ดำเนินการเสียบบัตรแทนให้หยุดการเสียบบัตรแสดงตนและลงมติเพื่อให้ช่วงเวลาสอดคล้องกันกับเวลาที่จะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยที่ ๓ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม สำหรับจำเลยที่ ๒ ปรากฏว่าเมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับมาเข้าประชุมอีกครั้งก็มีการใช้บัตรแสดงตนและลงมติอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน พฤติการณ์เช่นนี้ยังสนับสนุนให้เชื่อได้ว่ามีการแจ้งข้อมูลช่วงเวลาที่ยังจำเลยทั้งสามประสงค์จะให้ผู้ที่ใช้บัตรแสดงตนและลงมติแทนเริ่มและหยุดดำเนินการดังกล่าว มิใช่เป็นการหลอกล้มบัตรทิ้งไว้แล้วมีผู้อื่นกลั่นแกล้งนำบัตรไปแสดงตนและลงมติในขณะที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมดังที่อ้าง นอกจากนี้ ยังได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ว่า หลังเลิกประชุมในแต่ละวัน เจ้าหน้าที่จะเดินสำรวจทุกแถวที่นั่งว่ามีบัตรวางไว้หรือไม่ หากพบว่ามีบัตรถูกลืมไว้ก็จะเก็บบัตรมาจัดเรียงไว้เพื่อให้เจ้าของบัตรมารับคืน แต่กลับไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๙ ซึ่งหากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ลืมบัตรไว้ในบริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียบเอาไว้ที่ช่องเสียบบัตรจริง เจ้าหน้าที่สำนักการประชุมย่อมต้องพบและเก็บบัตรของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังจบการประชุมในวันดังกล่าวได้ ทั้งยังปรากฏว่ามีการใช้บัตรของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อเนื่อง

มาในการประชุมวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ อีกด้วย ข้ออ้างดังกล่าวของจำเลยทั้งสามจึงไม่สมด้วยเหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง พฤติการณ์ในแห่งคดีมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยทั้งสามยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสาม การลงมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎรเป็นการปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญยิ่งในฐานะตัวแทนผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย จึงต้องเป็นไปด้วยความรับผิดชอบที่สูง ข้อน่าสืบแก้ตัวของจำเลยทั้งสามง่ายแก่การอ้างอิง ผิดวิสัยของบุคคลสำคัญในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันทรงเกียรติ จึงไม่มีเหตุผลให้น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยทั้งสามกระทำความผิดจริงตามที่โจทก์ฟ้อง การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นบทบังคับให้ศาลต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา หากศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอ ดังกล่าวมาท้ายคำฟ้อง ดังนี้ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และศาลวินิจฉัยว่าจำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้อง ศาลย่อมต้องมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสามพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามด้วย โดยไม่ถือว่าเป็นการพิพากษาเกินคำขอ สำหรับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เมื่อศาลมีคำสั่งให้จำเลยที่ ๑

และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันดังกล่าว ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งให้จำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก กับให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ กับให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

นายประทีป อ้าววิจิตรกุล

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๓/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๑/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวิระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็น
เจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม

การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่างๆ สมาชิกคนหนึ่ง ย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเริ่มประชุมวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา เป็นการประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๙ ถึง ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้ลงชื่อและเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่

โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต
กล่าวคือ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ร่วมกับบุคคลใด ไม่ปรากฏชัด ให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ร่วมกับบุคคลใด ไม่ปรากฏชัด ให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด ให้ผู้อื่นหรือ

ยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ
จำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา ตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙
อันเป็นความเท็จ

ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ว่า
การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการ
พื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใด
และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เมื่อการออกเสียง
ลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและ
ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓
ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นการปฏิบัติ
หน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิด
ความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด

หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวง
ถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนและข้อเท็จจริงที่คู่ความรับกันขึ้น
ตรวจพยานหลักฐาน ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้น
ฟังได้ว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญ
ประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้อง
ประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/
ผ๓๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมาย จ.๑๕ โดยจำเลยทั้งสามลงชื่อเข้าร่วมประชุมใน
วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องถึงวันที่ ๑๑ มกราคม
๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ในระหว่างการประชุม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจาก
ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง
ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผล

การตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ.๒๘ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมายเลข จ.๒๙ แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๔ หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒ และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยไปถึงท่าอากาศยานดอนเมือง แสดงตัวขึ้นเครื่อง (เช็คอิน) เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เทียวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ.๒๘ และจำเลยที่ ๒ สำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของ

สายการบินไทยแอร์เอเชียในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่-ดอนเมือง เที่ยวบิน
FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ ถึง ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่
๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๓๑ และกลับเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา
ประมาณ ๑๒ นาฬิกา แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตร
อิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และ
มาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ
จำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒ และ
รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ หน้า ๒๕๔๖ ถึง
๒๕๘๐ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปทำอากาศยาน
สุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การ
ท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน
สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓
ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับ
คัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมาย จ.๓๒ ถึง จ.๓๔ แต่ปรากฏว่าในการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗ ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปแสดงตนและลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมตร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ.๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมาวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้อง โดยมีคำสั่ง

เป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

ปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า โจทก์อ้างว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และมีการกระทำความผิดนับตั้งแต่มาตรา ๓๐ ซึ่งแสดงตนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา และลงมติเวลา ๑๙.๓๑ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ทางไต๋สวนได้ความว่า จำเลยที่ ๑ เดินทางออกจากที่ประชุมในวันดังกล่าวเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ แสดงตัวขึ้นเครื่องที่ทำอากาศยานดอนเมือง (เช็คอิน) เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ต้องออกจากที่ประชุมไปก่อนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ช่วงเวลาการเดินทางออกจากที่ประชุมของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ตามทางไต๋สวนดังกล่าว จึงสอดคล้องกับช่วงเวลาตามฟ้องโจทก์ เชื่อว่าเมื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ออกจากที่ประชุมแล้วมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปใช้แสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ตั้งแต่เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และ มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต ตั้งแต่เวลา ๑.๐๑

ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ และมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ
จำเลยที่ ๒ ไปใช้แสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ตั้งแต่เวลา
๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และมาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตั้งแต่
เวลา ๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ดังที่โจทก์ฟ้อง สำหรับจำเลยที่ ๓
โจทก์อ้างว่าไม่อยู่ในที่ประชุมและมีการกระทำความผิดนับตั้งแต่มาตรา ๔๓ ซึ่งแสดงตนเวลา
๑๔.๒๘ นาฬิกา และลงมติเวลา ๑๔.๒๙ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ก็
ให้การแถลงรับข้อเท็จจริงในชั้นตรวจพยานหลักฐานและเบิกความยอมรับว่า ไม่อยู่ในที่ประชุม
ช่วงเวลาตามฟ้องโจทก์ตั้งแต่เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา แต่กลับอ้างในคำให้การและ
เบิกความเพิ่มเติมว่า ได้เข้าประชุม แสดงตน และลงมติในวันดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา
๔๓ และออกจากที่ประชุมเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา ซึ่งขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ ๓ ให้การแถลง
รับข้อเท็จจริงในชั้นตรวจพยานหลักฐานและเบิกความยอมรับไว้ในตอนแรก ประกอบกับจำเลยที่ ๓
เคยทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการไต่สวนเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ตาม
เอกสารหมายเลข ๘๘ ยืนยันว่า จำเลยที่ ๓ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองถึง
มาตรา ๔๒ เท่านั้น จำเลยที่ ๓ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวหลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้ง
ข้อกล่าวหาแก่จำเลยที่ ๓ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นเวลา ๒ เดือนเศษ จำเลยที่ ๓ ย่อมมี
เวลาเพียงพอที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว จึงเชื่อว่าจำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ใน

ที่ประชุมและมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ไปใช้แสดงตนและลงมติมาตรา ๔๓ ถึงมาตรา ๔๙ ตั้งแต่เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เมื่อพิจารณา พฤติการณ์ที่มีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้ โดยมีการใช้แสดงตนและ ลงมติแทนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่จำเลยทั้งสามออกจากที่ประชุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ที่มีการแสดงตนและลงมติแทนครบทุกครั้งที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อยู่ ร่วมประชุม ทั้งที่ระยะเวลาที่จำเลยแต่ละคนไม่อยู่ในที่ประชุมมีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดแตกต่างกัน การแสดงตนและลงมติแทนต่อเนื่องกันเช่นนี้ บุคคลผู้ใช้บัตรแทนจำต้องรู้ข้อมูลความเคลื่อนไหว ของจำเลยทั้งสามล่วงหน้าว่า จำเลยทั้งสามจะออกจากที่ประชุมเมื่อใด จะกลับเข้าที่ประชุมอีก หรือไม่ เมื่อใด ดังที่เห็นได้จากการหยุดแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๒ ทันทีที่จำเลยที่ ๒ กลับ ถึงที่ประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ รวมทั้งบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสาม แสดงตนและลงมติแทนจะต้องได้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาก่อนจึงจะสามารถใช้บัตร อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวแสดงตนและลงมติแทนได้ต่อเนื่องทันเวลา พฤติการณ์แห่งคดีน่าเชื่อว่า จำเลยทั้งสามกับบุคคลที่จะใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนได้มีการคบคิดวางแผน เตรียมการกันไว้ล่วงหน้าแล้ว ส่วนพฤติการณ์ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ที่มีการใช้บัตร อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนเฉพาะในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ในการพิจารณามาตรา ๔๓ ถึง มาตรา ๔๙ แม้เป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งของการประชุมบางส่วนก็ตาม แต่ก็มีลักษณะเป็นการ

ใช้บัตรแทนในช่วงเวลาต่อเนื่องทันทีไม่ขาดตอนดังเช่นที่เกิดขึ้นในการใช้บัตรของจำเลยที่ ๑ และ
ที่ ๒ ช่วงเวลาที่จำเลยที่ ๓ เดินทางออกจากที่ประชุมไปยังท่าอากาศยานสุวรรณภูมินั้น ใกล้เสร็จสิ้น
การประชุมแล้ว การที่จำเลยที่ ๓ จะฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือจงใจให้บุคคลอื่นใช้บัตร
อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมตรวจสอบพบพิรุณได้ยาก และยากที่จะหาหลักฐานหรือ
เอกสารยืนยันที่อยู่ของจำเลยที่ ๓ ขณะนั้นได้แน่นอน จนกระทั่งต่อมาเมื่อจำเลยที่ ๓ ผ่านขั้นตอน
การตรวจคนเข้าเมือง (ต.ม.) ในเวลา ๑๕.๒๘ นาฬิกา ซึ่งต้องแสดงตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มีการ
ถ่ายภาพและออกหลักฐานทางราชการเกี่ยวกับการเดินทางออกนอกประเทศ และสามารถ
ตรวจสอบได้ง่าย ประกอบกับในการเดินทางระหว่างประเทศอาจมีช่วงเวลาที่ต้องขาดการติดต่อ
ประสานงานระหว่างจำเลยที่ ๓ และบุคคลอื่นเป็นช่วงเวลานาน หากมีปัญหาใดเกิดขึ้นย่อมเป็นการ
ยากที่จะติดต่อสื่อสารและปรึกษาหารือกัน ประกอบกับจำเลยที่ ๓ ได้ลาประชุมในวาระถัดไปวันที่
๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ไว้ล่วงหน้าชัดเจนแล้วดังที่ปรากฏในใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่
ลงชื่อในคราวประชุมเมื่อวันพุธที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข ศ.๕ ย่อมเป็นการง่ายที่บุคคล
ทั่วไปจะตรวจสอบเอกสารทางราชการ หลักฐานยืนยันตัวตน การขาดหายไปจากที่ประชุมในวาระ
ถัดไป และฐานที่อยู่ของจำเลยที่ ๓ ได้ง่ายหากมีข้อผิดพลาดหรือข้อร้องเรียนใดที่เกี่ยวข้องกับการ
ไม่อยู่ในที่ประชุมของจำเลยที่ ๓ ซึ่งก็ปรากฏว่านับแต่เวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา หลังจำเลยที่ ๓ ผ่าน
ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมืองไม่นาน มีการหยุดแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ พุทธิการณ์

ดังกล่าวน่าจะเชื่อว่า บุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทนจำเลยที่ ๓ ทราบว่าจำเลยที่ ๓ ได้ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองกำลังจะเดินทางออกนอกประเทศแล้ว ทั้งช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องสัมพันธ์กันในลักษณะที่เห็นได้ชัดว่า จำเลยที่ ๓ ต้องสมรู้ร่วมคิดกับบุคคลที่แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ และต้องมีการตระเตรียมการวางแผนโดยมอบหรือฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้กับบุคคลที่จะใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนก่อนที่จำเลยที่ ๓ จะออกไปจากที่ประชุม และแจ้งให้หยุดแสดงตนและลงมติแทนเมื่อจำเลยที่ ๓ กำลังจะเดินทางออกนอกประเทศจากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้การแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ มิได้ดำเนินการไปจนเสร็จสิ้นการประชุมดังเช่นกรณีของจำเลยที่ ๑ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะของบัตรอิเล็กทรอนิกส์เอกสารหมายเลข จ.๓๘ มีการระบุชื่อและนามสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้อย่างชัดเจน ย่อมเป็นการง่ายที่บุคคลทั่วไปจะสังเกตเห็นได้ว่าบัตรนั้นเป็นของผู้ใด โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นที่มีบัตรในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ เมื่อสังเกตด้วยความรวดเร็ว ย่อมสามารถทราบได้ว่าบัตรดังกล่าวมิใช่ของตน จึงเป็นการยากที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้โดยผิดหลง เชื่อว่าหากจำเลยทั้งสามไม่ได้มอบและรู้เห็นยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทน ย่อมเป็นการยากที่บุคคลอื่นจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้ ทั้งการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นไปใช้เป็นเรื่องที่ฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๘๐ วรรคสาม และเป็นการกระทำที่เป็น

ความผิดทางอาญา และอาจถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ และอาจถูกดำเนินคดีอาญา หรือถูกจำกัดสิทธิทางการเมืองถึงขั้นเพิกถอนสิทธิทางการเมืองตลอดชีวิตได้ มาตรการทางกฎหมายที่รุนแรงดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นที่ไม่ได้มีการคบคิดรู้เห็นกับจำเลยทั้งสามจึงไม่น่าจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติแทน อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณแล้ว ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ อันจะสะท้อนความสามารถในการบริหารประเทศด้านการเงินและการคลัง กับเสถียรภาพของรัฐบาล และต้องอาศัยมติและเสียงของสมาชิกฝ่ายรัฐบาลเป็นหลักในการผลักดันร่างกฎหมาย เมื่อจำเลยทั้งสามเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพรรคร่วมรัฐบาล ย่อมเป็นมูลเหตุเพียงพอให้จำเลยทั้งสามต้องมอบหรือฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้บุคคลที่ได้มีการคบคิดกันมาก่อนแสดงตนและลงมติแทน พฤติการณ์แห่งคดีมีน้ำหนักให้ฟังได้ว่า มีการสมรู้ร่วมคิดกันระหว่างจำเลยทั้งสามกับบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนโดยวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน และบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแทนนั้นต้องทราบความเคลื่อนไหวของจำเลยทั้งสามโดยตลอด

หากจำเลยทั้งสามไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแจ้งข้อมูลความเคลื่อนไหวของตน หรือมอบหมายหรือ
ยินยอมมอบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ การนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและ
ลงมติแทนย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ส่วนที่จำเลยทั้งสามอ้างในทำนองเดียวกันว่า สืบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้
ในที่ประชุมเพราะเร่งรีบออกจากที่ประชุมเพื่อเดินทางไปท่าอากาศยานนั้น แม้ทางไต่สวนได้ความ
ว่า ในแต่ละวันหลังมีการเลิกประชุมมีการเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้
โดยเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐ คน ตามข้อมูลการเก็บบัตรเอกสารหมาย จ.๓๙ ก็ตาม แต่เมื่อบัตร
อิเล็กทรอนิกส์เป็นเสมือนสิ่งแทนตนในการปฏิบัติหน้าที่และลงมติเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวเนื่องกับการ
ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย มีหน้าที่
โดยตรงในทางนิติบัญญัติและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงตรวจสอบการทำงานของ
รัฐบาล บัตรอิเล็กทรอนิกส์ย่อมเป็นเอกสารสำคัญประจำตัวซึ่งแสดงถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนมีเหนือ
ยิ่งไปกว่าประชาชนทั่วไป จำเลยทั้งสามต้องใช้มาตรฐานที่มากกว่าวิญญูชนทั่วไปในการเก็บรักษา
บัตรดังกล่าว และหากจำเลยทั้งสามสืบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้จริง ภายหลังจากที่ทราบว่ามีเหตุการณ์
ใช้บัตรแสดงตนและลงมติแทนซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนอย่างร้ายแรงและอาจทำให้
จำเลยทั้งสามเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดีอาญาและถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมือง จำเลยทั้งสามจึงน่า
จะต้องเร่งรีบตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยเร็ว และแจ้งความร้องทุกข์หรืออาศัยกลไกทางกฎหมายเพื่อ
สืบหาตัวผู้ที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไปใช้ และแจ้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ประธานสภา

ผู้แทนราษฎรทราบ แต่จำเลยทั้งสามก็ได้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว อันเป็นการผิดวิสัยของ
วิญญูชนทั่วไปที่ได้รับความเสียหายเช่นนี้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลการเก็บบัตรเอกสารหมาย
จ.๓๙ ประกอบคำเบิกความนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนัก
การประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ให้ไว้อย่างละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการ
เก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ลงลิ้มไว้ในแต่ละวัน โดยฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์
จะขึ้นผังที่นั่งบนหน้าจอใหญ่ในห้องประชุมว่าแถวที่นั่งใดบ้างที่เสียบัตรคาไว้ และเจ้าหน้าที่จะ
เดินสำรวจทุกแถวที่นั่งว่ามีบัตรวางไว้หรือไม่ อันแสดงถึงระบบการตรวจสอบและจัดเก็บบัตร
อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการลงลิ้มไว้อย่างรอบคอบ แต่กลับไม่พบบัตรของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันที่
๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ นางสาวสายฝนเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง ไม่ปรากฏ
สาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยทั้งสาม น่าเชื่อว่าเบิกความไปตามความเป็นจริง ดังนี้ หากจำเลยที่ ๑
และที่ ๒ ลงลิ้มบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้จริง เจ้าหน้าที่สำนักการประชุมย่อมต้องพบบัตรของ
จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่จะเก็บรักษาบัตรไว้และ
ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นไม่สามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไป
ใช้แสดงตนและลงมติแทนในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ได้อีก แต่ทางไต่สวนกลับได้ความว่า ยังมี
การนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไปใช้ในวันดังกล่าวเสมือนมีบุคคลอื่นเก็บรักษา
บัตรของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้ แล้วนำไปใช้ต่อในวันถัดไปเพราะทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒

ไม่อยู่ในที่ประชุม หากไม่มีการมอบหมายให้ดำเนินการดังกล่าว ก็ไม่มีความจำเป็นใดที่สมาชิกรายอื่นต้องเก็บรักษาบัตรของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้แล้วนำมาใช้อีกโดยพลการเช่นนี้ ซึ่งจะเสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบพบได้ง่าย ที่จำเลยทั้งสามอ้างว่า เร่งรีบออกจากที่ประชุมจึงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ ก็เป็นเรื่องยากที่บุคคลอื่นจะทราบถึงการไม่อยู่ร่วมในที่ประชุมของจำเลยทั้งสาม ดังได้ความจากข้ออ้างและคำเบิกความของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ว่า ไม่ได้แจ้งให้ผู้ใดทราบว่าออกจากที่ประชุม แม้แต่เพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นั่งด้วยกัน ซึ่งก็ได้ความจากนายสมบุรณ์ ชารัมย์ ว่า เห็นจำเลยที่ ๑ ลุกจากที่นั่งออกจากห้องประชุมไป โดยเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์คาไว้ที่เครื่องเสียบบัตรพยานเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ ออกไปพักเบรกหรือทำธุระส่วนตัวนอกห้องประชุมเหมือนเช่นที่เคยทำ และนายพิษณุ พลธี เบิกความว่า เห็นจำเลยที่ ๒ เดินออกไปนอกห้องประชุม ไม่ทราบว่าออกไปทำธุระอะไร เข้าใจว่าจำเลยที่ ๒ น่าจะเดินออกไปเพื่อเข้าห้องน้ำหรือพักผ่อนด้านนอก โดยไม่ได้เก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่เสียบบัตรอยู่ไปด้วย ไม่รู้ว่าจะกลับมาอีกหรือไม่ แสดงให้เห็นว่า หากจำเลยทั้งสามกับบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนไม่ได้วางแผนเตรียมการล่วงหน้า คงไม่สามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามที่อ้างว่าหลงลืมไว้มาใช้แสดงตนและลงมติแทนได้ในเวลารวดเร็วและต่อเนื่องกันโดยตลอดเช่นนี้ ข้ออ้างของจำเลยทั้งสามข้อนี้เป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้างและไม่อาจใช้ยันเพื่อปิดความรับผิดชอบในกรณีที่มิบุคคลอื่นนำบัตรแสดงตนและลงมติไปใช้แทนได้ ส่วนที่จำเลยที่ ๑ อ้างว่า ตนเดินทางโดยเปิดเผยไปเป็นประธานงานวันเด็ก มีการ

ประกาศโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบ จำเลยที่ ๑ ไม่กล้าฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้อื่นแสดงตนและลงมติแทน ก็เป็นเพียงข้ออ้างลอย ๆ หลังเกิดเหตุ ทั้งการเดินทางดังกล่าวถือเป็นภารกิจส่วนตัว ยากที่จะมีผู้ใดรู้เห็น หรือรับทราบจำเลยที่ ๑ ลาการประชุมหรือไม่หรือเดินทางไปปฏิบัติภารกิจดังกล่าวจริงหรือไม่ จำเลยที่ ๑ อาจไม่คิดว่าจะถูกตรวจสอบพบในภายหลัง ข้ออ้างของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวจึงไม่น่าหนักใจให้รับฟัง และที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อ้างว่า การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนตามฟ้องเกิดจากการกระทำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายตรงข้ามที่มีข้อขัดแย้งทางการเมืองนั้น เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ โดยปราศจากพยานหลักฐานสนับสนุน ทั้งหากเป็นการกระทำของสมาชิกฝ่ายตรงข้ามจริง ก็ไม่น่าจะต้องแสดงตนและลงมติแทนอย่างต่อเนื่องจนครบทุกครั้งตลอดระยะเวลาที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุม ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกพบเห็นและถูกดำเนินคดีในภายหลังได้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่เคยให้การเรื่องนี้ไว้ต่อคณะกรรมการไต่สวนแต่เพียงจะมาเบิกความถึงในชั้นพิจารณา จึงไม่เพียงพอให้ฟังว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการกลั่นแกล้งของคู่แข่งทางการเมืองฝ่ายตรงข้าม สำหรับพฤติการณ์ของจำเลยที่ ๒ ที่อ้างว่า รีบสำรองตัวเครื่องบินเพื่อเดินทางกลับมาร่วมประชุมวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ โดยเที่ยวบินที่เร็วที่สุดที่สามารถจะทำได้และไม่ได้ไปร่วมงานวันเดีอนั้น ก็มีข้อยืนยันว่าในช่วงเวลาที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุม จะไม่ได้มีการวางแผนหรือมอบหมายหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ประกอบกับในการประชุมขณะที่จำเลยทั้งสามออก

จากที่ประชุมยังไม่สามารถระบุเวลาเสร็จสิ้นการประชุมได้แน่นอน โดยได้รับความจากจำเลยทั้งสามใน
ทำนองเดียวกันว่า ประธานวิปฝ่ายรัฐบาลและวิปฝ่ายค้านแจ้งว่า จะเร่งรัดการประชุมให้เสร็จไม่เกิน
เวลา ๑๒ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และประธานสภาผู้แทนราษฎรก็แจ้งที่ประชุมว่า
ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านจะร่วมกันคุมเวลาไม่เกินวันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ย่อมเป็นเหตุ
ให้จำเลยที่ ๒ คาดหมายไปว่า การประชุมจะเสร็จสิ้นลงในวันดังกล่าว ซึ่งนับแต่จำเลยที่ ๒ ออกจาก
ที่ประชุมไป ก็เป็นระยะเวลาเพียงไม่นานก่อนการประชุมในวันดังกล่าวเสร็จสิ้น อาจไม่มีการ
ตั้งข้อสังเกตหรือตรวจสอบพบพฤติการณ์การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนกันได้
แต่เมื่อต่อมาจำเลยที่ ๒ ติดตามข่าวและทราบว่า การประชุมยังไม่แล้วเสร็จ โดยมีการนัดประชุม
ต่อเนื่องในช่วงเช้าของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ไม่เป็นไปตามที่จำเลยที่ ๒ คาดหมายไว้
จำเลยที่ ๒ จึงรีบเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อ โดยก่อนจำเลยที่ ๒ มาถึงที่ประชุม ก็มี
บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทน ๒ ครั้ง จนกระทั่งจำเลยที่ ๒
เดินทางถึงที่ประชุมจึงมีการหยุดแสดงตนและลงมติแทนทันที อันมีลักษณะเป็นการสมรู้กันและ
ทราบความเคลื่อนไหวระหว่างกันเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าวดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว
ข้างต้น ส่วนที่จำเลยที่ ๒ ชี้แจงข้อกล่าวหาต่อประธานกรรมการไต่สวนและคณะกรรมการไต่สวน
กับเบิกความในทำนองว่าเมื่อกลับถึงที่ประชุม มีเสียงตะโกนของรุ่นน้องในพรรคภูมิใจไทยว่า “บัตร
ของพี่เสียบคาอยู่ช่องนี้” โดยไม่ทราบว่าเป็นเสียงของผู้ใด จำเลยที่ ๒ ก็มีได้ระบุชื่อบุคคลไว้ เป็นข้อ

พิรุณ ไม่มีน้ำหนักให้น้ำเชื่อถือ จำเลยที่ ๒ ถูกร้องเรียนและดำเนินคดีนี้ แต่จำเลยที่ ๒ กลับไม่นำบุคคลดังกล่าวและนำหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาสืบเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน จำเลยที่ ๒ ให้ข้อเท็จจริงนี้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๓ และให้ข้อเท็จจริงแก่ประธานกรรมการไต่สวนและคณะกรรมการไต่สวนเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ตามเอกสารหมายเลข จ.๘๘ หลังเกิดเหตุแล้วถึง ๑ ปีเศษ เชื่อว่าเป็นการปรุงแต่งเรื่องเพื่อบิดเบือนข้อเท็จจริงและต้องการปกปิดตัวบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการต่อสู้คดีที่เตรียมไว้ให้พ้นข้อกล่าวหา นอกจากนี้ ที่จำเลยที่ ๒ เบิกความเกี่ยวกับการติดตามทวงถามบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่อ้างว่าลืมนำจากเจ้าหน้าที่ภายหลังเดินทางถึงที่ประชุม นั้น ก็ไม่มีพยานหลักฐานใดมาสนับสนุน นางสาวสายฝนซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดเก็บและคืนบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่สมาชิกลืมนำในแต่ละวัน ก็มีได้เบิกความถึงพฤติการณ์ของจำเลยที่ ๒ ดังที่อ้างไว้ ทั้งจำเลยที่ ๒ ไม่เคยชี้แจงข้อเท็จจริงเรื่องนี้ต่อประธานกรรมการไต่สวนและคณะกรรมการไต่สวน ทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญที่จะสนับสนุนข้ออ้างเกี่ยวกับการลืมนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์และพิสูจน์เจตนาสุจริตของจำเลยที่ ๒ ได้ แต่เพิกหยิบยกขึ้นอ้างในชั้นพิจารณา ข้ออ้างของจำเลยที่ ๒ ส่วนนี้ไม่อาจรับฟังได้ พยานหลักฐานชั้นไต่สวนรับฟังได้ว่า จำเลยทั้งสามยินยอมหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามเพื่อแสดงตนและลงมติแทนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เมื่อจำเลยทั้งสามเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถือเป็นเจ้าพนักงานของรัฐและมีหน้าที่ต้องพิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๓ โดยมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม กำหนดหลักการ ออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม กำหนดว่า การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนย่อมต้องระมัดระวัง ในเรื่องการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนแสดงตนและลงมติ หากมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นด้วยความผิดพลาดก็ต้องแถลงให้ประธานในที่ประชุมทราบ แต่ ทางใดส่วนก็ไม่ปรากฏมีการแจ้งเรื่องมีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามโดยผิดพลาด หรือไม่ได้รับความยินยอมต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด และเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยทั้งสามมีส่วนรู้เห็นยินยอมหรือมอบหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นใช้บัตร อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน หากให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ของจำเลยทั้งสามที่อ้างว่าหลงลืมไว้ไปใช้โดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยทั้งสามหรือโดย ผิดหลง การกระทำความดังกล่าวจึงเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการ พื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความ ครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ

และความผาสุกของประชาชนส่วนรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุม ก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามมาตรา ๑๑๕ โดยเฉพาะการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ถือได้ว่าจำเลยทั้งสามกระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทย ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแล้ว การที่จำเลยทั้งสามฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือยินยอมให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน จำเลยทั้งสามยอม ได้ประโยชน์เพราะทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่า จำเลยทั้งสามได้ออกเสียงลงคะแนนในการลงมติการ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ และเพื่อให้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร การกระทำของจำเลยทั้งสาม เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็น หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นความผิดฐานเป็น เจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “....ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” และวรรคสอง บัญญัติให้ “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ” อันเป็นบทบังคับให้ศาลต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาหากศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยไม่จำเป็นต้องมีคำขอตามมาตรา ๘๑ ของโจทก์ระบุมาท้ายคำฟ้องอีกต่างหากดังในกรณีขอให้รับของกลาง คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อศาลวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ศาลย่อมต้องมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสามพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามด้วย ไม่ถือว่าเป็นการพิพากษาเกินคำขอ และเมื่อปรากฏว่า ศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป อย่างไรก็ตาม เห็นควรไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสาม

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง.

นายอุดม วัตรธรรม

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๓/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๑/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวีระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่างๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการ

- ๒ -

(อม.๕๐)

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่างๆ สมาชิกคนหนึ่ง ย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเริ่มประชุมวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา รวมเวลา ๔ วัน และเป็นการประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๙ ถึง ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต กล่าวคือ ในระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด

- ๓ -

(อม.๕๐)

เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุม

- ๔ -

(อม.๕๐)

ดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติดัง
พระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์
๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็น
การละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ใน
อาณัติมอบหมายของผู้ใดและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของ
ประเทศชาติ เมื่อการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติดัง
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ไม่
สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่
ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือ
หน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจ
นิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคาร
รัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

- ๕ -

(อม.๕๐)

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของจำเลยทั้งสามแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่ วุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/ผ๓๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมาย จ. ๑๕ ซึ่งห้องประชุมดังกล่าวมีที่นั่งและเครื่องเสียงบัตริอิเล็กทรอนิกส์ประมาณ ๓๐๐ ที่นั่ง ไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมี ๕๐๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๒๐๐ คน จึงต้องนั่งเก้าอี้เสริมซึ่งไม่มีเครื่องเสียงบัตริอิเล็กทรอนิกส์ จำเลยที่ ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย ลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ซึ่งการประชุมในวันที่ ๙ ถึง ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ไม่มีการให้ลงชื่อเข้าร่วมประชุม และกรณีที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องลาการประชุม ในระหว่างการประชุม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้วไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทางดอนเมือง - หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผล

- ๖ -

(อม.๕๐)

การตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมาย จ. ๒๙ (แฟ้ม ๖) แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลาที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ที่ห้องประชุมมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณาตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓)

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้วไปถึงท่าอากาศยานดอนเมืองแสดงตัวขึ้นเครื่องบิน (เซ็คอิน) เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง - หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ มีการสำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่ - ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ ถึง ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๓๑ (แฟ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา

- ๗ -

(อม.๕๐)

ประมาณ ๑๒ นาฬิกา แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลาที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ที่ห้องประชุมมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณาตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐)

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้วไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมาย จ.๓๒ ถึง จ.๓๔ (แฟ้ม ๖) แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลาที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ที่ห้องประชุมมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณาตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗) เกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนน (บัตรจริง) ๑ ใบ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนนสำรอง ๑ ใบ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนนจริง และบัตร

- ๘ -

(อม.๕๐)

อิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนนสำรอง จะมีข้อมูลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรหัสของบัตรอิเล็กทรอนิกส์เหมือนกัน บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนน (บัตรจริง) ข้อมูลในบัตรอิเล็กทรอนิกส์จะมี ชื่อ นามสกุล หมายเลขประจำตัว และพรรคที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัด โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้เก็บรักษา ใช้สำหรับการลงคะแนน และใช้สำหรับการอภิปรายในห้องประชุมสภา บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงคะแนนสำรอง ข้อมูลในบัตรอิเล็กทรอนิกส์จะมี ชื่อ นามสกุล หมายเลขประจำตัว และพรรคที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัด เจ้าหน้าที่กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม เป็นผู้เก็บรักษา ใช้สำหรับการลงคะแนน และใช้สำหรับการอภิปรายในห้องประชุมสภา ข้อมูลในบัตรอิเล็กทรอนิกส์จริงและบัตรอิเล็กทรอนิกส์สำรองเหมือนกันทุกประการ หากใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์สำรองในประมวลผลก็ไม่ขึ้นว่าใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์สำรอง จะทราบว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์สำรองก็ต่อเมื่อสำนักประชุมได้ทำการตรวจสอบว่ามีการเบิกบัตรอิเล็กทรอนิกส์สำรองไปใช้ เพราะบัตรอิเล็กทรอนิกส์จริงและบัตรอิเล็กทรอนิกส์สำรองใช้พร้อมกันไม่ได้ ในคดีนี้การแสดงตนและลงมติตามฟ้องเป็นการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์จริง ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตรารึขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีนี้ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยที่ ๑ ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน

- ๙ -

(อม.๕๐)

และลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมาวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้อง โดยมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ แล้ว

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ คดีนี้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ.๒๔ และ จ.๒๕ โดยได้ความจากการไต่สวนจำเลยทั้งสามว่า ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ อยู่ร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรจนถึงมาตรา ๓๐ ซึ่งประธานสภาเรียกตรวจสอบองค์ประชุมเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา และลงมติในเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา หลังจากกดลงมติมาตรา ๓๐ เสร็จแล้วประธานสภาได้สั่งให้มีการพักการประชุมชั่วคราว จำเลยที่ ๑ รีบเร่งออกจากที่ประชุมสภา

- ๑๐ -

(อม.๕๐)

ผู้แทนราษฎรเพื่อเดินทางไปท่าอากาศยานดอนเมือง และบัตรอิเล็กทรอนิกส์เสียค่าไว้ในช่องเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือในบริเวณโต๊ะที่นั่งประชุมซึ่งจำเลยที่ ๑ จำได้ไม่แน่ชัด เพราะขณะที่มีการเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติก็น่าจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นเข้ามาใช้เครื่องเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติเครื่องเดียวกับจำเลยที่ ๑ เช่นกัน เมื่อเริ่มประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ในเวลา ๑๐.๔๖ นาฬิกา ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เสียแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ จนเสร็จการประชุมในวันดังกล่าวในเวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา แล้วเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทิ้งไว้ที่เครื่องเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือวางไว้ที่โต๊ะประชุมจนเจ้าหน้าที่มาพบและเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไว้ และต่อมาได้คืนให้แก่จำเลยที่ ๑ ในวันที่มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันพุธที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ก่อนที่จะมีการประชุมในวันดังกล่าว ส่วนจำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เมื่อการประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดำเนินการมาถึง มาตรา ๒๘ จำเลยที่ ๒ ได้ลงมติในเวลา ๑๗.๕๓ น. แล้วเดินออกมาด้านนอกห้องประชุมเพื่อนั่งพักและเข้าห้องน้ำ โดยยังไม่ได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกจากช่องเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ในระหว่างที่อยู่ด้านนอกห้องประชุมจำเลยที่ ๒ ได้รับแจ้งจากนายวิโรจน์ รอดคำ ผู้เชี่ยวชาญประจำตัวของจำเลยที่ ๒ ว่าจำเลยที่ ๑ ได้เดินทางไปยังท่าอากาศยานแล้ว ประกอบกับก่อนหน้านี้ได้รับทราบจากนายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเลื่อนการประชุมเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเดินทางไปร่วมกิจกรรมงานวันเด็กในพื้นที่ต่างๆ จึงเดินทางออกจากรัฐสภา (เกียกกาย) ไปยังท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อให้ทันในการขึ้นเครื่องบินเที่ยวบิน รอบเวลา

- ๑๑ -

(อม.๕๐)

๒๐.๕๐-๒๒.๑๕ นาฬิกา โดยบัตรอิเล็กทรอนิกส์ยังคงเสียอยู่ในช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ ถอดออกและนำติดตัวไปด้วย เมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางถึงที่พักในจังหวัดจังหวัดพัทลุง จำเลยที่ ๒ ได้ติดตามการประชุมปรากฏว่าประธานสภาได้สั่งพักการประชุม โดยไม่มีการเลื่อนประชุมตามที่ได้ รับทราบมาก่อนหน้านี้ จึงได้ตัดสินใจที่จะไม่ไปร่วมกิจกรรมงานวันเด็กตามที่ได้รับเชิญ พร้อมทั้งได้ แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานดังกล่าวทราบถึงเหตุผลและความจำเป็น จากนั้นจำเลยที่ ๒ จึงได้ มอบหมายให้นายวิโรจน์จัดเตรียมตัวเครื่องบินในเที่ยวแรกสุดที่จะสามารถเดินทางได้ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เพื่อให้สามารถเดินทางไปทันในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันดังกล่าว ปรากฏว่าเที่ยวแรกที่สามารถเดินทางได้คือเวลา ๙.๒๕-๑๑.๐๐ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ เดินทางถึง อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ประมาณเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ส่วนจำเลยที่ ๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลาระหว่าง ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา จำเลยที่ ๓ ได้เข้าประชุมสภา ผู้แทนราษฎร แสดงตนและลงมติด้วยตนเองตั้งแต่มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๓ และเมื่อถึงกำหนดเวลา ที่จำเลยที่ ๓ จะต้องเดินทางไปยังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำเลยที่ ๓ จึงได้เดินทางออกจากห้อง ประชุมระหว่างที่มีการแจ้งต่อที่ประชุมว่า มาตรา ๔๔ ไม่มีการอภิปรายและลงมติ ขณะนั้นเป็นเวลา ประมาณ ๑๔.๓๐ นาฬิกา โดยจำเลยที่ ๓ ได้ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและเสียบบัตร อิเล็กทรอนิกส์คาไว้ที่ช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ กรณีจึงรับฟังได้ว่า มีบุคคลซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภา ผู้แทนราษฎรในช่วงที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและ ลงมติในการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เมื่อฟังประกอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องลำดับขั้นตอนการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและ

- ๑๒ -

(อม.๕๐)

ลงมติรวมถึงระบบกลไกการทำงานของเครื่องเสียงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากทางใต้สวนพยาน
โจทก์ปากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้มีหน้าที่งานธุรการของสำนักงานการประชุม จัดเตรียมเอกสาร
สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์
แสดงตนและลงคะแนน ควบคุมดูแลการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์และปรับเปลี่ยนข้อมูลบัตร
อิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นปัจจุบันว่า กรณีการแสดงตนและลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มี
ลำดับขั้นตอน คือ เมื่อถึงเวลาแสดงตนและลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประธานในที่
ประชุมจะกดออกเพื่อให้สัญญาณกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เข้ามาในที่ประชุม ซึ่งขั้นตอนนี้จะ
ใช้เวลาประมาณ ๕ นาที เมื่อเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมแล้ว ประธานก็จะขออนุญาต
ประชุม และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกดปุ่มเพื่อแสดงตน จากนั้นปิดการแสดงตน และให้
เจ้าหน้าที่แสดงผล เมื่อผลครบองค์ประชุม ประธานก็จะขอให้ลงมติ โดยประธานจะอธิบายว่า หาก
เห็นด้วย ให้กดปุ่ม เห็นด้วย หากไม่เห็นด้วย ให้กดปุ่มไม่เห็นด้วย และหากงดออกเสียง ให้กดปุ่มงด
ออกเสียง สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เสียในขณะที่นั้นไม่ทัน หรือ
บางคนไม่มั่นใจว่าเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไปแล้ว เครื่องรับผลแล้วหรือไม่ ก็จะใช้วิธีการยกมือและ
ขานชื่อเพื่อแสดงตนและลงคะแนน การเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์จะเสีย ๑ ครั้ง เพื่อแสดงตน และ
เสียอีก ๑ ครั้ง เพื่อลงมติ โดยเสียเข้า ๒ ครั้ง ดึงออก ๒ ครั้ง รวมเป็น ๔ ครั้ง แต่ในระหว่าง ๔ ครั้ง
มีการหยุดพัก หลังจากเสียเข้าไปแล้วก็คือดึงออกเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นเสีย
ลักษณะบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในช่วงเกิดเหตุบัตรอิเล็กทรอนิกส์จริงจะติด

(อม.๕๐)

สติกเกอร์เลขที่ และชื่อสกุลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบนพื้นสติกเกอร์สีขาว อักษรสีดำ ขนาดฟอนต์ ขึ้นอยู่กับความกว้างของบัตรอิเล็กทรอนิกส์และความยาวของชื่อสกุลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ติดบนหัวบัตรอิเล็กทรอนิกส์ คนละด้านกับชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์หรือชิปบัตรอิเล็กทรอนิกส์ วิธีใช้คือ เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ชิปคว่ำลงไปในห้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อชิปคว่ำ ฝั่งหงาย ก็จะปรากฏชื่อสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่บนหัวบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ การติดสติกเกอร์เลขที่และชื่อสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็เพื่อต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นชื่อสกุลของตนเองในขณะที่เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และขอเท็จจริงจากทางใต้ส่วนพยานโจทก์ปากนาย ชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนน การประชุมสภาว่า ในขั้นตอนการลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะฟังก์ชันการแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมของประธาน เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบทำการเปิดโปรแกรมฟังก์ชันการแสดงตนแล้วจะมีมาตรฐานการทำงานของระบบ ดังนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนจะต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์เข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งข้อมูลให้กับระบบคอมพิวเตอร์สั่งการเตรียมคำนวณและประมวลผลข้อมูลการยืนยันตัวตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะปรากฏสัญญาณไฟสถานะสีเหลืองกะพริบต่อเนื่อง เหนือปุ่มกดแสดงตน ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องกดปุ่มแสดงตนเพื่อป้อนคำสั่งยืนยันการแสดงตนเข้าระบบคอมพิวเตอร์สั่งการ เมื่อกดปุ่มแสดงตนแล้ว จะปรากฏสัญญาณไฟกะพริบต่อเนื่องที่ปุ่มลงคะแนนทันที โดยผู้เข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องกดปุ่มลงคะแนนใดเนื่องจากเป็น

(อม.๕๐)

ฟังก์ชันของระบบลงคะแนนในขั้นตอนต่อไป ข้อมูลยืนยันการแสดงตนที่ผ่านการกดปุ่มแสดงตนทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะถูกส่งไปคำนวณและประมวลผลเป็นข้อมูลสารสนเทศภายใต้ฟังก์ชันการแสดงผลของระบบคอมพิวเตอร์สั่งการโดยอัตโนมัติ เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการแสดงตนเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบจะต้องปิดโปรแกรมฟังก์ชันการแสดงตน เมื่อปิดฟังก์ชันการแสดงตนแล้วอุปกรณ์ลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ทุกหน่วยในระบบจะหยุดการทำงานตามการป้อนคำสั่งของระบบคอมพิวเตอร์ทันที จากนั้นเข้าสู่โปรแกรมฟังก์ชันการแสดงผลการตรวจสอบองค์ประชุมผ่านระบบจอแสดงภาพภายในห้องประชุม และทำการพิมพ์ต้นฉบับเอกสารรายงานการตรวจสอบองค์ประชุมของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักการรายงานการประชุมและชวเลขเพื่อดำเนินการด้านเอกสารรายงานผลการลงมติของการประชุมสภาต่อไป หลังจากประธานได้ทำการตรวจสอบองค์ประชุมในเบื้องต้นโดยผ่านระบบการแสดงตนแบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว หากครบองค์ประชุมตามข้อบังคับการประชุมของสภา ประธานจะขอให้ที่ประชุมทำการลงมติจริงอีกครั้ง ซึ่งการลงมติของที่ประชุมสภาจะเข้าสู่ขั้นตอนเดิม โดยเริ่มจากเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบทำการเปิดโปรแกรมฟังก์ชันการลงมติ ฟังก์ชันการลงมติเป็นชุดคำสั่งเดียวกันกับการแสดงตน ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์เข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือกรณีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของคนใดที่ได้เสียบค้างไว้ในเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่การตรวจสอบองค์ประชุมแล้ว จะปรากฏสัญญาณไฟสถานะสีเหลืองกะพริบต่อเนื่องเหนือปุ่มแสดงตนเช่นเดียวกัน ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องกดปุ่มแสดงตนเพื่อป้อนคำสั่งยืนยันการแสดงตนเข้าระบบคอมพิวเตอร์สั่งการ เมื่อกดปุ่มแสดงตนแล้วจะปรากฏสัญญาณไฟกะพริบต่อเนื่องที่ปุ่มลงคะแนนทันที โดยจะมีสัญญาณไฟสถานะ

- ๑๕ -

(อม.๕๐)

สีเหลือง ๓ ดวง กะพริบต่อเนื่องพร้อมกันเหนือปุ่มลงคะแนนเห็นด้วย (ปุ่มสีเขียว) ไม่เห็นด้วย (ปุ่มสีแดง) และงดออกเสียง (ปุ่มสีเหลือง) ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องกดปุ่มลงคะแนนอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่ระบบจะกำหนดให้เลือกได้มติดีเดียวเท่านั้น ปุ่มลงคะแนนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกดเลือกไว้จะมีสัญญาณไฟสถานะสีเหลืองค้างนิ่งที่ปุ่มนั้น หากกดปุ่มเห็นด้วย สัญญาณไฟสถานะจะค้างนิ่งเหนือปุ่มเห็นด้วย โดยที่สัญญาณไฟดวงอื่นจะดับลงทันที และเหลือเพียงสัญญาณไฟสถานะของมติที่เลือกไว้เท่านั้น ทั้งนี้ ในระหว่างที่ประธานยังไม่แจ้งปิดการลงมติและเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบยังไม่ปิดฟังก์ชันลงมติ หากคนใดมีความประสงค์จะเปลี่ยนมติอื่นสามารถกดปุ่มลงคะแนนอื่นแทนมติดิเดิมได้ทันที โดยไม่ต้องดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกจากเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะปรากฏสัญญาณไฟสถานะสีเหลืองค้างนิ่งเหนือปุ่มลงคะแนน เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการลงมติ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบปิดโปรแกรมฟังก์ชันการลงมติพร้อมทั้งเข้าฟังก์ชันการแสดงผลการลงคะแนนผ่านระบบจอแสดงภาพภายในห้องประชุมและพิมพ์ต้นฉบับเอกสารรายงานการลงมติของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักการรายงานการประชุมและขอเลขดำเนินการต่อไป เป็นอันเสร็จสิ้นขั้นตอนการตรวจสอบองค์ประชุมและการลงมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการลงมติด้วยระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภา การเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์เข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องจะต้องเสียบแบบคว่ำด้านที่มีแถบบันทึกข้อมูลไมโครชิปเข้าไปภายในเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้สุดช่องแล้วจะปรากฏสัญญาณไฟสถานะสีเหลืองค้างนิ่งทางมุมซ้ายของช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า ระบบฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ได้ทำการสื่อสารข้อมูลของผู้เข้าร่วมประชุมผ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์หน่วย

(อม.๕๐)

นั้นเรียบร้อยแล้วและพร้อมในการใช้งานแสดงตนและลงมติของระบบ ทั้งนี้ หากเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไม่ถูกต้อง (ไม่เสียบคว่ำบัตร) จะปรากฏสัญญาณไฟสถานะสีเหลืองกะพริบเร็วแจ้งเตือน ให้ตั้งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกเสียใหม่ให้ถูกต้องอีกครั้ง เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติเข้ากับเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์เครื่องใดก็ตาม จะสามารถตั้งบัตรอิเล็กทรอนิกส์หน่วยนั้นออกจากเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยเพื่อเวลาการส่งข้อมูลไปยังระบบคอมพิวเตอร์ประมาณ ๒ ถึง ๕ วินาที เนื่องจากระบบเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมมีเป็นจำนวนมากหลายร้อยหน่วย จึงต้องใช้เวลาในการรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์แต่ละหน่วยกับระบบประมวลผลส่วนกลาง เห็นว่า การที่บุคคลใดจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามในห้องประชุมสภาได้ จะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสิทธิเข้าไปใช้เครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และต้องเป็นการใช้โดยบุคคลที่อยู่ฝ่ายเดียวกันในบริเวณเครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือกันเพื่อมิให้ผิดสังเกตจากฝ่ายอื่น ทั้งนี้ เนื่องจากระบบการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติตามที่ได้ความจากการไต่สวนพยานทั้งสองข้างต้น มีขั้นตอนและต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรที่บุคคลในบริเวณนั้นจะสังเกตพบเห็นได้ โดยเฉพาะเมื่อห้องประชุมที่ใช้ในวันเกิดเหตุมีเครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์จำนวนเพียง ๓๐๐ เครื่อง ไม่เพียงพอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุม ๕๐๐ คน โดยบุคคลที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ต้องมีความตั้งใจใช้และเป็นผู้ที่รู้วิธีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เป็นอย่างดี เมื่อฟังประกอบกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนนายชัยรัตน์ พยานโจทก์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคน

- ๑๗ -

(อม.๕๐)

กลางว่า ระบบการใช้ปุ่มกด จะดีกว่าการใช้ระบบสัมผัสเพราะขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกดปุ่มแสดงตนหรือลงคะแนน จะต้องใช้สติในการออกแรงกด และจะเกิดความมั่นใจกว่าระบบสัมผัสที่อาจเกิดข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปสัมผัสกดปุ่มใดปุ่มหนึ่งที่อยู่ใกล้เคียงกันโดยไม่ได้ตั้งใจ อีกทั้งเมื่อกดปุ่มแล้ว ไฟจะแสดงสถานะเหนือปุ่มที่กด ดังนั้น จึงฟังได้ว่าบุคคลที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้ต้องมีความรอบคอบในการใช้พอสมควร โดยบุคคลดังกล่าวย่อมต้องมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติซ้ำกันในมาตราเดียวกัน ทั้งในส่วนของตนและส่วนของเจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ซ้ำรวม ๒ รอบ ประกอบกับลักษณะบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในช่วงเกิดเหตุบัตรอิเล็กทรอนิกส์จริงจะติดสติ๊กเกอร์เลขที่ และชื่อสกุลสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบนพื้นสติ๊กเกอร์สีขาว อักษรสีดำ ติดบนหัวบัตรอิเล็กทรอนิกส์ คนละด้านกับชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์หรือชิปบัตรอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวิธีใช้คือ เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ชิปคว่ำลงไปในช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อชิปคว่ำ ฝั่งหงายก็จะปรากฏชื่อสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่บนหัวบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเมื่อเครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนไม่พอต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าประชุมในช่วงเวลาดังกล่าว หากเป็นบุคคลอื่นที่จะใช้เครื่องต่อ โดยเฉพาะบุคคลที่มีใจพวกเดียวกันย่อมต้องสังเกตเห็นได้อย่างแน่ชัดว่าการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ก่อนหน้าดังกล่าวเป็นการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่น อีกทั้งการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นแสดงตนและลงมติดังกล่าว เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ทั้งยังเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษในทางอาญาและเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงถึงขั้นถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองอีกด้วย หากมีบุคคลต้องการกลับ

- ๑๘ -

(อม.๕๐)

แก่งจำเลยทั้งสามคงใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทนเพียงครั้งหรือสองครั้งก็เพียงพอให้จำเลยทั้งสามต้องถูกดำเนินคดีแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องกระทำซ้ำๆ หลายครั้งให้เสี่ยงจากการถูกจับผิดได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวย่อมต้องทราบดีว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้นั้นมีชื่อของตนแต่เป็นของจำเลยทั้งสามตามที่ชื่อปรากฏอยู่บนบัตรอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว เป็นการใช้ในลักษณะที่ทราบว่าจำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมและจะกลับมาหรือไม่ โดยการหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทนมีความสอดคล้องกับการเดินทางของจำเลยทั้งสาม กล่าวคือ เมื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กลับมาในที่ประชุมก็มีการหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทน ทั้งนี้ตามที่ได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไปว่า หลังเลิกประชุมหากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์เสียคาไว้ในช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือวางลืมไว้บนโต๊ะในห้องประชุม ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์จะขึ้นผั่งที่นั่งบนหน้าจอใหญ่ในห้องประชุมว่าแถวที่นั่งใดบ้างได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์คาไว้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่จะเดินสำรวจทุกแถวที่นั่งว่ามีบัตรอิเล็กทรอนิกส์วางไว้หรือไม่ และจะเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์มาจัดเรียงตามลำดับเพื่ออำนวยความสะดวกหาเวลาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาขอรับบัตรอิเล็กทรอนิกส์คืน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นเจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นที่จะมาขอรับบัตรอิเล็กทรอนิกส์คืนได้ เจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักฐานการเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์หลังเลิกประชุมในวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๙ แต่ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ โดยจำเลยที่ ๑ กล่าวอ้างว่า บุคคลที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปใช้ต้องเป็นบุคคลที่มีปัญหาขัดแย้ง

- ๑๙ -

(อม.๕๐)

กับจำเลยที่ ๑ ต้องการให้จำเลยที่ ๑ หลุดพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งอีกต่อไปได้ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคฝ่ายค้านที่ต้องการทำลายเครดิตของรัฐบาลซึ่งทราบเป็นอย่างดีว่าจำเลยที่ ๑ เดินทางไปเป็นประธานงานวันเด็กที่จังหวัดพัทลุง ได้ฉวยโอกาสในช่วงเวลาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นั่งประชุมข้างจำเลยที่ ๑ ในห้องประชุมออกไปพักเบรกข้างนอกห้องประชุม นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๑ ถึง มาตรา ๓๙ เพื่อให้ยืนยันปรากฏในรายงานของการประชุมว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ ทั้งๆ ที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมดังกล่าว หลังจากนั้นได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ติดตัวกลับไปด้วยเพราะทราบว่าหากทิ้งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ก็จะถูกเจ้าหน้าที่เก็บไปและนำมากดแสดงตนและลงมติอีกไม่ได้ เจ้าหน้าที่จึงไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ที่ลืมไว้ เห็นว่า หากบุคคลที่นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปใช้ต้องการที่จะกลั่นแกล้งจำเลยที่ ๑ ก็น่าจะใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ในวันแรกที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ก็เพียงพอแล้ว หากจำต้องเสี่ยงในการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปใช้ถึงสองวันอันทำให้ตนเสี่ยงในการถูกพบเห็นและต้องโทษทางอาญาด้วย ข้อกล่าวอ้างของจำเลยที่ ๑ จึงฟังไม่ขึ้น ส่วนจำเลยที่ ๒ กล่าวอ้างว่า จำเลยที่ ๒ เข้าใจว่าคงจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐสภามาเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวไว้ให้เมื่อเสร็จการประชุม เหมือนเช่นที่ผ่านมาที่หากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทิ้งไว้ เมื่อจะเข้าร่วมการประชุมในคราวต่อไปก็จะสามารถไปสอบถามและขอรับบัตรอิเล็กทรอนิกส์คืนกับเจ้าหน้าที่รัฐสภาได้ เมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับมาถึงห้องประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒.๐๐ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ ได้สอบถามเจ้าหน้าที่รัฐสภาเพื่อขอรับ

- ๒๐ -

(อม.๕๐)

บัตรอิเล็กทรอนิกส์ แต่ได้รับแจ้งว่าไม่มีการเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เอาไว้ และแจ้งให้จำเลยที่ ๒ ไปตรวจสอบในห้องประชุม เมื่อจำเลยที่ ๒ เข้าไปในห้องประชุมได้เดินไปยังบริเวณโต๊ะที่จำเลยที่ ๒ เสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทิ้งไว้ เพราะเข้าใจว่าเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคงจะถอดออกและวางไว้บนโต๊ะ เมื่อไปถึงโต๊ะดังกล่าวปรากฏว่าไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แต่มีเสียงตะโกนบอกของเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากด้านหลังว่า “บัตรของพี่เสียคาอยู่ช่องนี้” ซึ่งเมื่อจำเลยที่ ๒ เดินไปดูพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนเองเสียอยู่ในช่องดังกล่าว โดยอยู่ถัดออกไปจากช่องที่จำเลยที่ ๒ ได้เสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทิ้งไว้ประมาณ ๑๐ เมตร ขณะที่ได้ยินเสียงตะโกนบอกนั้นเนื่องจากจำเลยที่ ๒ ไม่ได้หันกลับไปมองจึงไม่ทราบว่าเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดเป็นผู้ตะโกนบอก และเมื่อพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนแล้วได้ดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกมาแล้วเดินไปนั่งที่เก้าอี้สำรองเช่นเดิม และอยู่ร่วมการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาและลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จนเสร็จสิ้นการประชุม เห็นว่า ข้อกล่าวอ้างของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าวมีข้อพิรุธและน่าสงสัยว่าหากเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตะโกนบอกว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เสียคาอยู่ที่ใดจริง เหตุใดจำเลยที่ ๒ จึงไม่ใส่ใจจดจำบุคคลผู้ตะโกนบอกว่าเป็นผู้ใด ทั้งที่ควรต้องจดจำเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๒ ในการหาตัวผู้เอาบัตรอิเล็กทรอนิกส์นั้นไปแล้วนำมาเสียไว้ในภายหลัง พฤติการณ์กลับส่อไปในทำนองว่าจำเลยที่ ๒ รู้เห็นกับการเอาบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไปใช้ ข้อกล่าวอ้างของจำเลยที่ ๒ จึงฟังไม่ขึ้น ส่วนจำเลยที่ ๓ กล่าวอ้างว่า หากตนมีเจตนาฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีการกดบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจริง ย่อม

- ๒๑ -

(อม.๕๐)

ต้องมีการแสดงตนและลงมติให้กับจำเลยที่ ๓ ตั้งแต่มาตรา ๔๕ ถึง ๕๓ รวมถึงข้อสังเกต และย่อมต้องให้เก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้ตนด้วย แต่ตามข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการไต่สวนได้ทำการไต่สวนกลับปรากฏว่ามีการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ระหว่างมาตรา ๔๕ ถึง มาตรา ๔๙ รวม ๕ มาตรา เป็นระยะเวลาหลังจากที่จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมประมาณ ๑ ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งเป็นระยะเวลาที่จำเลยที่ ๓ เดินทางจากอาคารรัฐสภาไปยังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และผ่านพิธีตรวจคนเข้าเมือง เห็นว่า การหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติภายหลังจำเลยที่ ๓ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร ตามผลการสืบค้นข้อมูลการเดินทาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เอกสารหมาย จ.๓๔ และตามที่จำเลยที่ ๓ กล่าวอ้างกลับมีข้อพิรุธสงสัยว่าเหตุใดการหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ จึงบังเอิญสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ยืนยันหลักฐานการเดินทางออกนอกประเทศของจำเลยที่ ๓ แล้ว ทำให้รับฟังไปในทางที่ว่าบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ มีความสนิทสนมและรู้ความเคลื่อนไหวของจำเลยที่ ๓ ว่ากำลังเดินทางออกนอกราชอาณาจักรอันทำให้การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ มีความแยบยลจับผิดได้ยากยิ่งขึ้น ข้อกล่าวอ้างของจำเลยที่ ๓ จึงฟังไม่ขึ้น อีกทั้ง เมื่อฟังประกอบข้อเท็จจริงที่ได้จากทางไต่สวนนางสาวสายฝน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง เกี่ยวกับลักษณะการนั่งในห้องประชุมว่า โดยทั่วไปแล้ว กรณีการใช้เครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ พรรคฝ่ายรัฐบาลอาจใช้เครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่จัดไว้สำหรับพรรคฝ่ายค้านก็ได้ หรือพรรคขนาดใหญ่ไปใช้เครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่จัดไว้สำหรับพรรคขนาดเล็กก็ได้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในกรณีที่ตนเองอยู่ด้านนอกห้องประชุม และประธานกดออกเรียกเข้ามาแสดงตนหรือลงมติ และใกล้เวลาจะปิดให้

- ๒๒ -

(อม.๕๐)

แสดงตนหรือลงมติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นก็ต้องรีบเข้าไปเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ทันเวลาที่ประธานในที่ประชุมเปิดให้แสดงตนหรือลงมติ ซึ่งอาจใช้เครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ใกล้กับทางเข้าออกก็ได้ แต่เมื่อเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ปกติก็จะดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์กลับไป ไม่เสียบค้างไว้ เพราะจะต้องกลับไปนั่งที่นั่งบริเวณที่จัดไว้สำหรับพรรคตนเอง อีกทั้งโดยปกติแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องนั่งในที่นั่งที่จัดไว้สำหรับพรรคที่ตนเองสังกัด เพราะจะเป็นกลุ่มก้อนในแต่ละพรรค ซึ่งง่ายต่อการนับองค์ประชุม กรณีเจ้าหน้าที่จะต้องเดินนับ หรือกรณียกมือรับรอง ตลอดจนการปรึกษาหารือกันภายในพรรคเพื่อลงมติในแต่ละญัตติหรือแต่ละเรื่อง ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งในการพิจารณาลงมติในเรื่องสำคัญๆ นั้น เห็นว่า จำเลยทั้งสามให้การกล่าวอ้างทำนองว่าตนเร่งรีบออกจากห้องประชุมจนทำให้หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ในช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือโต๊ะประชุม ไม่ได้ให้การในทำนองว่ารีบเข้าห้องประชุมจนต้องไปใช้ช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์บริเวณอื่นที่ไม่ใช่ที่นั่งประจำในช่วงประชุม ดังนั้น หากมีการลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์บริเวณที่นั่งของกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายเดียวกันจริงก็ไม่มีเหตุที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวจะนำเอาบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้โดยพลการและไม่ได้ได้รับความยินยอมจากเจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นการกระทำที่มีขอบและเป็นความผิดด้วย และที่จำเลยทั้งสามกล่าวอ้างทำนองว่าตนเร่งรีบออกจากห้องประชุมจนทำให้หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ในช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือโต๊ะประชุม โดยจำเลยที่ ๑ มีอายุเกือบ ๖๐ ปี จำเลยที่ ๒ มักมีอาการหลงลืมอยู่เป็นประจำและบ่อยครั้ง โดยความหลงลืมเกิดจากความเจ็บป่วย จำเลยทั้งสามมิได้ฝากให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวหรือกดบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนแต่อย่าง

- ๒๓ -

(อม.๕๐)

ใด การลืมนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องปกติของ
วิญญูชนทั่วไปที่สามารถเกิดขึ้นได้ ก็ไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังหักล้างข้อที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว
ข้างต้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปอยู่ใน
ความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยจำเลยทั้งสามยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติดำเนินการพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม การออกเสียงลงคะแนน
ดังกล่าวเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติดำเนินการพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สองและวาระที่สาม ในวันและเวลาดังกล่าว ไม่
สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สองและวาระที่สาม ตราขึ้นโดยไม่
ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการ
ปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย
แก่ราชการกระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ
หน้าที่โดยทุจริต จำเลยทั้งสามมีความผิดตามฟ้อง

- ๒๔ -

(อม.๕๐)

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ” อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการบังคับทาง การเมืองมีผลให้จำเลยทั้งสามพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามในทันทีเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าจำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้อง แต่จำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งไปก่อนฟ้องแล้ว จึงพ้นจากตำแหน่งตามเดิม และแม้โจทก์จะมีได้ระบุมถึงมาตรา ๘๑ และมีคำขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามไว้ในคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ก็ตาม แต่เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยทั้งสามมีความผิด ศาลก็มีอำนาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามได้ มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี ตามที่เห็นสมควร

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี ทางนำสืบของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมาย

- ๒๕ -

(อม.๕๐)

อาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป กับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามคนละ ๑๐ ปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

นายสาคร ตั้งวรรณวิบูลย์

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๓/๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๑/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวีระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม

การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่างๆ สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการ
การออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออก
เสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒
ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓
เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเป็นการประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมา
ประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวัน
ที่ ๙ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดย
มิได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิด
ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต กล่าวคือ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐
นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ใน
ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น

หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดย

ปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใดและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เมื่อการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สอง และวาระที่สาม ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว วาระที่สอง และวาระที่สาม ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของจำเลยทั้งสามแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย และจำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/ผ ๓๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมาย จ. ๑๕ ในการใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวเพื่อใช้ในการแสดงตนและลงมติ โดยจำเลยทั้งสามลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ในระหว่างการประชุม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมาย จ. ๒๙ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๐๗.๓๘ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ. ๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓) วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ มีการสำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่-ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๓๑ (แฟ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา ในการ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ. ๒๔ แพ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ. ๒๕ แพ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมาย จ. ๓๒ ถึง จ. ๓๔ (แพ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ. ๒๕ แพ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗) ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) รวม ๒ คำร้อง ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตรารึขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีนี้ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตรารึขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมาวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้อง โดยมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ทางไต่สวนได้ความว่า ระหว่างการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามเดินทางออกจากที่ประชุม โดยจำเลยที่ ๑ เบิกความรับว่าได้เดินทางออกจากที่ประชุมเมื่อเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ของวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งตาม

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเอกสารหมายเลข จ. ๒๕ ที่ประชุมเปิดระบบให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อนลงมติมาตรา ๓๐ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา และลงมติในเวลา ๑๙.๓๑ นาฬิกา จึงเชื่อว่าจำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมตั้งแต่เวลาที่ให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติมาตรา ๓๐ เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการประชุม ส่วนจำเลยที่ ๒ เบิกความว่า วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองถึงมาตรา ๒๘ เวลา ๑๗.๕๓ นาฬิกา แล้วจึงเดินทางออกจากอาคารรัฐสภาเพื่อไปทำอากาศยานเช่นกัน โดยปรากฏหลักฐานตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทางของจำเลยที่ ๒ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) ว่า จำเลยที่ ๒ แสดงตัวขึ้นเครื่อง (ซีคอิน) ที่ทำอากาศยานดอนเมืองเวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา ย่อมแสดงว่า จำเลยที่ ๒ ต้องเดินทางออกจากที่ประชุมก่อนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ประกอบกับจำเลยที่ ๒ ทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รับว่า จำเลยที่ ๒ ไม่ได้เป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๐ จึงเชื่อว่า จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมในช่วงเวลาให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๐ ตามฟ้อง ส่วนจำเลยที่ ๓ ให้การยอมรับว่า จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ช่วงเวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ตามฟ้อง แม้จำเลยที่ ๓ จะอ้างว่า จำเลยที่ ๓ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองถึงมาตรา ๔๓ แต่ได้ความว่าที่ประชุมมีการเปิดระบบให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุมก่อนลงมติมาตรา ๔๓ เมื่อเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา และลงมติเวลา ๑๔.๒๙ นาฬิกา ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่จำเลยที่ ๓ ให้การยอมรับในตอนแรกว่า จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมแล้ว ทั้งจำเลยที่ ๓ เคยทำ

หนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการไต่สวนตามเอกสารหมายเลข จ. ๘๘ ยืนยันว่า จำเลยที่ ๓ ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองถึงมาตรา ๔๒ เท่านั้น จึงเชื่อว่า จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมตั้งแต่เวลาที่ให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดำเนินมาตรา ๔๓ เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการประชุม ข้อเท็จจริงรับฟังยุติอีกว่า ในช่วงระยะเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมดังกล่าว สำหรับจำเลยที่ ๑ มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๔๕ นาฬิกา แสดงตนและลงมติแทนในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ และวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา แสดงตนและลงมติแทนในมาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต รวม ๔๖ ครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และ จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓) ส่วนจำเลยที่ ๒ มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา แสดงตนและลงมติแทนในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ และวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา แสดงตนและลงมติแทนในมาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ รวม ๑๘ ครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และ จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐) และจำเลยที่ ๓ มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา แสดงตนและลงมติในมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๘ รวม ๑๒ ครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗) เห็นว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวของจำเลยทั้งสามเป็นสิ่งสำคัญที่จำเลยทั้งสามต้องใช้ในการแสดงตัวตนและลงมติในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติในฐานะ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีชื่อและชื่อสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเจ้าของบัตรระบุไว้บนบัตรอย่างชัดเจน จึงยากที่บุคคลอื่นจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้โดยผิดหลง นอกจากนี้การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในแต่ละครั้งจะกระทำได้อีกต่อเมื่อประธานในที่ประชุมสั่งให้แสดงตนและเจ้าหน้าที่ควบคุมระบบเปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเสร็จแล้วจะปิดระบบแสดงตน จากนั้นประธานในที่ประชุมจึงจะสั่งให้ลงมติและเจ้าหน้าที่เปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติ ซึ่งต้องกระทำหลายขั้นตอนและภายในระยะเวลาที่เปิดระบบ แต่กลับปรากฏว่ามีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปใช้แสดงตนและลงมติแทนติดต่อกันมากถึง ๔๖ ครั้ง แทนจำเลยที่ ๒ จำนวน ๑๘ ครั้ง และแทนจำเลยที่ ๓ จำนวน ๑๒ ครั้ง โดยลักษณะการใช้เป็นการใช้แสดงตนและลงมติแทนต่อเนื่องจากเวลาที่จำเลยทั้งสามแต่ละคนไม่อยู่ในห้องประชุมได้ทันที ทั้งที่ช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในห้องประชุมมีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดแตกต่างกัน แสดงว่าบุคคลนั้นต้องรู้ว่าจำเลยทั้งสามจะออกจากห้องประชุมเมื่อใด และจะกลับมาเข้าประชุมอีกหรือไม่ รวมทั้งต้องสามารถมีหรือได้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาใช้แสดงตนและลงมติแทนได้ทันเวลาที่มีการเปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนในลักษณะดังกล่าว บ่งชี้ว่ามีการวางแผนเตรียมการรู้เห็นกันมาก่อน เนื่องจากหากจำเลยทั้งสามไม่ให้ข้อมูลหรือไม่ยินยอมมอบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ไป การกระทำได้ดังกล่าวก็น่าจะสำเร็จลุล่วงได้ และข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามทางไต่สวนก็น่าเชื่อว่า บุคคลอื่นที่แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามนั้นจะตัดสินใจกระทำไปเพียงลำพังฝ่ายเดียว เพราะเสี่ยงที่จะถูกตรวจสอบภายหลังหากจำเลยทั้งสามปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นผู้แสดงตนและลงมติด้วยตนเอง โดยเฉพาะการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นมาแสดงตนและลงมติดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๘๐ วรรคสาม ทั้งยังเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษในทางอาญาและอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงถึงขั้นถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองอีกด้วย นอกจากนี้หลังจากจำเลยทั้งสามทราบเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว จำเลยทั้งสามก็ได้สนใจชวนขวยตรวจสอบความจริงโดยเร็ว กลับปล่อยปละละเลยมิได้ไปแจ้งความร้องทุกข์หรือพยายามสืบหาตัวบุคคลที่น่าับตรอิเล็คทรอนิกส์ของตนไปใช้แสดงตนและลงมติแทนเพื่อให้มีการดำเนินคดีให้ถึงที่สุด เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ให้เห็นว่าจำเลยทั้งสามมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในการที่บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็คทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน เมื่อพิจารณาประกอบกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ อันเป็นกฎหมายสำคัญที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ หากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรอาจมีผลถึงความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล กรณีจำเป็นต้องให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลต้องเข้าร่วมประชุมและลงมติ เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรไปได้ ยิ่งไปกว่านี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๕ กำหนดให้ที่ประชุมต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม มีการตรวจสอบองค์ประชุมโดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็คทรอนิกส์แสดงตนก่อนที่จะลงมติทุกครั้ง หากองค์ประชุมไม่ครบ ที่ประชุมก็จะไม่สามารถประชุมต่อไปได้ อันส่งผลกระทบต่อการศึกษาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้เป็นไปด้วย

ความล่าช้า และสะท้อนถึงเสถียรภาพและความไม่มั่นคงของรัฐบาล ซึ่งก็ปรากฏจากบันทึกถ้อยคำพยานปากนายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ และนายทวิรัฐ รัตนเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าช่วงที่มีการประชุมนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลมี ๒๕๓ เสียง และองค์ประชุมจะต้องมีสมาชิกมาแสดงตนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๕๐ คน) ของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลชุดนี้อยู่ในสถานการณ์ที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลเกินกึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อย ด้วยเหตุดังกล่าวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลจำเป็นต้องรักษาสถานะของคะแนนเสียงข้างมากไว้ให้ได้ จึงเป็นเหตุผลให้จำเลยทั้งสามซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นใช้แสดงตนและลงมติแทนในขณะที่จำเลยทั้งสามไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ที่จำเลยทั้งสามให้การต่อสู้ว่า จำเลยทั้งสามหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ที่บริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียบบัตรคาไว้ในช่องเสียบบัตร เนื่องจากจำเลยทั้งสามแต่ละคนต่างก็เร่งรีบออกจากที่ประชุมเพื่อเดินทางไปยังท่าอากาศยาน และจำเลยที่ ๒ มีอาการหลงลืมเป็นประจำเนื่องจากอาการป่วยด้วยนั้น นอกจากจะเป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้างแล้วยังไม่สมเหตุสมผล เพราะหากหลงลืมซึ่งเป็นเหตุบังเอิญแล้ว ย่อมเป็นไปได้ยากที่บุคคลอื่นจะสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามในครั้งถัดไปได้ทันเวลาต่อเนื่องหลังจากที่จำเลยแต่ละคนออกจากที่ประชุม นอกจากนี้ ยังได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความยืนยันว่า หลังพักการประชุมเวลา ๑.๐๗ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่เดินสำรวจแถวที่นั่งทุกแถวว่ามีบัตรอิเล็กทรอนิกส์วางไว้บนโต๊ะในห้องประชุมหรือไม่ แต่ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในห้องประชุม

หากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ที่บริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียบบัตรคาไว้ในช่องเสียบบัตร เจ้าหน้าที่ย่อมจะต้องพบและเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เอาไว้ ซึ่งกรณีนี้จะไม่อยู่ในวิสัยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นจะสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันรุ่งขึ้นอีกได้ การที่บุคคลอื่นสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ได้อีก แสดงว่าบุคคลนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ แล้วได้เก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้เอง เพราะรู้ว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะไม่เข้าประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ตามที่ได้มีการวางแผนเตรียมการรู้เห็นกันมาก่อนดังที่วินิจฉัยไว้ข้างต้น ส่วนที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อ้างทำนองเดียวกันว่า เป็นการกระทำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่หวังดีกับตนเองเป็นการส่วนตัวหรือมีข้อขัดแย้งทางการเมืองกับตนหรือพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่นั้น ได้รับความว่าผลการลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทุกครั้งเป็นการลงมติ “เห็นด้วย” สอดคล้องกับสถานะของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล อันเป็นการสมประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มากกว่าจะเป็นการกลั่นแกล้ง ที่จำเลยที่ ๑ อ้างว่า จำเลยที่ ๑ เดินทางอย่างเปิดเผยและไปเป็นประธานงานวันเด็ก มีการประกาศให้ประชาชนในท้องที่ทราบ ย่อมไม่กล้าฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทนนั้น ก็เพราะในขณะนั้นจำเลยที่ ๑ ไม่คาดคิดว่าจะเกิดการร้องเรียนหรือดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ กรณีที่ไม่อยู่ร่วมประชุม จึงไม่อาจนำมาหักล้างหรือยืนยันได้ว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ฝากบัตรให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทนได้ ส่วนที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า เมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับไปจังหวัดพัทลุง ได้ทราบว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งพักการประชุมโดยไม่มีการเลื่อนประชุม จำเลยที่ ๒ จึงรีบจองตัวเครื่องบินเพื่อเดินทางกลับมาประชุมให้

ทันในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ไม่ได้มอบหมายหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทนนั้น แม้จำเลยที่ ๒ จะเดินทางกลับมาประชุมวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ในเวลา ๑๒ นาฬิกา แต่ก็เป็นข้อพิสูจน์เพียงว่า จำเลยที่ ๒ ไม่ประสงค์จะให้บุคคลอื่นลงมติแทนในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ไม่อาจพิสูจน์ย้อนหลังไปถึงการกระทำของจำเลยที่ ๒ ในช่วงเวลาก่อนหน้านั้นได้ เพราะจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนเฉพาะในการประชุมช่วงคืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เท่านั้น เนื่องจากจำเลยที่ ๒ คาดว่าการประชุมจะเสร็จสิ้นในวันดังกล่าว ครั้นเมื่อจำเลยที่ ๒ ทราบว่าการประชุมยังไม่เสร็จสิ้น จำเลยที่ ๒ จึงรีบเดินทางกลับมาประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ปรากฏว่าในวันนั้น ก่อนที่จำเลยที่ ๒ จะเข้าประชุมได้มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทนในการพิจารณามาตรา ๔๐ ไปก่อนแล้ว และที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า เมื่อกลับเข้ามาห้องประชุมได้สอบถามเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน และมีเสียงตะโกนมาจากด้านหลังว่า "บัตรของพี่เสียบคาอยู่ช่องนี้" เมื่อเดินไปดูจึงพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยไม่ทราบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นผู้ใดนั้น นับว่าเป็นเรื่องบังเอิญที่ไม่น่าเชื่อถือ ทั้งที่คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของจำเลยที่ ๒ ตามเอกสารหมายเลข จ. ๘๘ ระบุว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นรุ่นน้องในพรรคภูมิใจไทยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเดียวกัน แต่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ระบุชื่อบุคคลดังกล่าว จึงส่อพิรุธว่าเป็นการปกปิดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ ส่วนจำเลยที่ ๓ แม้จะมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ เฉพาะในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เพียงวันเดียวเท่านั้น แต่ทางไต่สวนได้ความว่า หลังจากจำเลยที่ ๓ เสร็จรีบออกจากที่ประชุมตั้งแต่เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา แล้วมีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ

จำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๓ จนถึง มาตรา ๔๘ ในเวลา ๑๕.๒๐ นาฬิกา ต่อเนื่องทันที และเป็นการกระทำมีลักษณะเช่นเดียวกันกับกรณีของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จนกระทั่งจำเลยที่ ๓ ได้ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเพื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเวลา ๑๕.๒๘ นาฬิกา ตามผลการสืบค้นข้อมูลการเดินทาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เอกสารหมาย จ. ๓๔ ทำให้ปรากฏหลักฐานทางราชการเป็นภาพถ่ายและระบุเวลาชัดเจนว่าจำเลยที่ ๓ อยู่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและกำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หลังจากนั้นไม่นาน บุคคลนั้นได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติมาตรา ๔๙ เวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา และ ๑๕.๔๖ นาฬิกา แล้วหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติต่อไป แสดงว่าบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ทราบข้อมูลว่า จำเลยที่ ๓ กำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้ว น่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีการติดต่อกับจำเลยที่ ๓ ตั้งแต่จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมจนถึงเวลาที่จำเลยที่ ๓ จะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ทำให้บุคคลนั้นไม่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ไปจนเสร็จสิ้นการประชุม และไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ไว้กับตัวเองเพราะอาจถูกตรวจพบได้ จึงทิ้งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ไว้ในที่ประชุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่มาเก็บไปหลังจากเลิกประชุม ข้ออ้างของจำเลยทั้งสามทุกข้อฟังไม่ขึ้น พฤติการณ์แห่งคดีมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า จำเลยทั้งสามยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน จำเลยทั้งสาม เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้คือผู้ที่เข้าประชุมและอยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการ

ออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน และไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ที่การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ อันถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย และเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ ซึ่งต่อมาภายหลังศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เฉพาะการพิจารณาลงมติในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ โดยกำหนดคำบังคับให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเฉพาะในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสามก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และส่วนราชการ ทั้งการที่จำเลยทั้งสามซึ่งมีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่กลับฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่น โดยจำเลยทั้งสามต่างยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

แทนจำเลยทั้งสามได้ เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร อันถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และเป็น การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต จำเลยทั้งสามจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” และ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ” ซึ่งเป็นผลของกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทันทีหากศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอตาม มาตรา ๘๑ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อศาลวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จำเลยทั้งสามย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับ

เลือกตั้งด้วย เมื่อปรากฏว่าศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ สำหรับสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสาม เห็นว่าเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนชาวไทย เห็นสมควรไม่เพิกถอน

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสาม โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง.

นายอำพันธ์ สมบัติสถาพรกุล

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๙ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวิระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ โดยสมาชิกคนหนึ่ง ย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม

เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา รวมระยะเวลา ๔ วัน จำเลยทั้งสามลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ได้ลาประชุม ดังนี้

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติ เป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติได้ว่า จำเลยทั้งสามดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ วันที่ ๘ และ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตั้งแต่วันที่ ๐๙.๓๐ นาฬิกาของวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องไปถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา โดยใช้ห้องประชุมจันทราของวุฒิสภาในการประชุมชั่วคราว ห้องประชุมดังกล่าวมีช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด ๓๕๖ ช่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนทั้งหมด ๕๐๐ คน จำเลยที่ ๑ ซึ่งมีหมายเลขประจำตัวในการแสดงตนและลงมติในลำดับที่ ๗๙ ไม่อยู่ในที่ประชุมในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา โดยเดินทางไปอำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง

อำเภอศรีนครินทร์และท้องที่การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง แต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ และวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ , มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ ,วาระที่ ๓ และข้อสังเกตตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๔ แพ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แพ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓)

จำเลยที่ ๒ ซึ่งมีหมายเลขประจำตัวในการแสดงตนและลงมติในลำดับที่ ๒๗๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ตั้งแต่เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา โดยเดินทางไปที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อไปร่วมกิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติในหลายตำบลในจังหวัดพัทลุงและเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา แต่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในมาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แพ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แพ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐)

จำเลยที่ ๓ ซึ่งมีหมายเลขประจำตัวในการแสดงตนและลงมติในลำดับที่ ๑๗๗ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ตั้งแต่เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกาโดย เดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และ

การลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ลาประชุม เฉพาะวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในมาตรา ๔๓ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข ๖๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๗๒๗)

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ โจทก์ มีนายสรรพวุฒิ อุไรวรรณ เจ้าพนักงาน ป.ป.ช.ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการไต่สวนคดีนี้ เบิกความว่า ขณะมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามเป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลง มติด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ จนกระทั่งเมื่อจำเลยทั้งสามเดินทางออกจากห้อง ประชุม อาคารรัฐสภาในขณะที่การประชุมยังไม่เสร็จสิ้นในเวลาแตกต่างกัน แต่ปรากฏว่ายังมีการใช้ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติแทนอย่างต่อเนื่อง และนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรให้ถ้อยคำและเบิกความว่า รัฐสภากำหนดข้อบังคับวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดย เปิดเผย และได้จัดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใช้ในการแสดงตนและลงมติ สมาชิกหนึ่งคน มีหนึ่งเสียง เจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นที่มีสิทธิใช้บัตรลงคะแนนของตนเอง และควรต้องเก็บรักษาบัตร อิเล็กทรอนิกส์ไว้กับตนเอง ไม่ควรนำไปให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของบัตรเก็บหรือใช้แทน หลังเลิกประชุมหากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียบัตรคาไว้ในช่องเสียบัตรหรือวางลืมไว้ เจ้าหน้าที่สำนักงานการประชุมสืบกว่าคนจะเดินเก็บบัตรที่เสียคาหรือวางลืมทิ้งไว้ เจ้าหน้าที่จะเดิน สรรวจทุกที่นั่งเพื่อสำรวจว่ามีบัตรวางไว้หรือไม่ และเก็บบัตรมาจัดเรียงตามลำดับเพื่อง่ายต่อการ

ค้นหา เมื่อสมาชิกมาขอรับคืน ก็จะคืนให้โดยตรวจสอบว่าเป็นสมาชิกเจ้าของบัตรจริง สำนักงานประชุมพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา หลังเสร็จสิ้นการประชุม ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และมาขอรับคืนในวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ และพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ อีกครั้งในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ตามบันทึกการประชุมบัตรเอกสารหมาย จ.๓๙ นายชัยรัตน์ ทาริยา เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์ ให้ถ้อยคำและเบิกความว่า ระบบการลงคะแนนมีหลายขั้นตอน เริ่มจากประธานตรวจสอบองค์ประชุม ผู้เข้าประชุมเสียบบัตร กดปุ่มแสดงตน กดปุ่มลงคะแนนทั้งเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย กดออกเสียง สมาชิกลงคะแนนโดยเลือกได้มติเดียวเท่านั้น เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการลงมติ จะมีการแสดงผลการลงคะแนนผ่านระบบจอแสดงภาพภายในห้องประชุม การลงคะแนนอ้างอิงฐานข้อมูลสมาชิกได้แก่ ชื่อ นามสกุล หมายเลขประจำตัว พรการการเมือง บัตรอิเล็กทรอนิกส์หนึ่งใบลงมติได้เพียงหนึ่งเสียง ก่อนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้ง เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบระบบทุกฟังก์ชันให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย ที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องระบบลงคะแนน ไม่เคยมีสมาชิกท้วงเรื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ค้างไว้ ไม่ได้กดปุ่ม แต่กลับมีชื่อลงमतลงคะแนน เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ เป็นร่างกฎหมายสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เป็นหนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำเลยทั้งสามเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในฐานะของสมาชิกรัฐสภา เป็นที่คาดหวังว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อหน้าที่และถือผลประโยชน์ของชาติสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนตน จำเลยทั้งสามจึงมีหน้าที่ต้องอยู่ร่วมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ดังกล่าว ที่จำเลยทั้งสามให้การและนำสืบต่อสู่ว่า จำเลยทั้งสามได้รับหนังสือเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๘ และ

วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ ระยะเวลาประชุมเพียง ๒ วันเท่านั้น
จำเลยที่ ๑ ได้ตอบรับในการเดินทางไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติในวันที่ ๑๑ มกราคม
๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทองและองค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง จำเลยที่ ๒ ได้รับเชิญไปร่วม
กิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติในหลายตำบลในจังหวัดพัทลุง และจำเลยที่ ๓ ได้รับเชิญให้เดินทางไป
สัมมนาที่สาธารณรัฐประชาชนจีนในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การค้า การ
ท่องเที่ยว และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองเหมินเซี่ยะ ระหว่างวันที่ ๑๑ มกราคม
๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามต่างไม่คิดว่าการประชุมจะไม่แล้วเสร็จ และ
ยึดเยื้อ จึงไม่ได้ยกเลิกกำหนดนัด หากทราบมาก่อนก็จะไม่ตอบรับเดินทางไป นั้น เป็นข้ออ้างที่ไม่
อาจรับฟังได้เพราะแม้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะให้บรรจระบุเบียบวาระและมีหนังสือนัดประชุม
เฉพาะในวันที่ ๘ และวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ แต่เหตุผลที่มีการประชุมต่อไปอีก ๒ วัน เนื่องจาก
ผู้แปรญัตติได้สงวนคำแปรญัตติและมีกรรมาธิการได้สงวนความเห็นจำนวนมาก ทำให้การพิจารณา
ต้องใช้ระยะเวลาหลายวันซึ่งเป็นเรื่องปกติของการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญในการ
บริหารราชการแผ่นดิน ทั้งมีมาตราที่พึงต้องร่วมพิจารณาถึง ๕๓ มาตรา ในวาระที่ ๑ วาระที่ ๒
วาระที่ ๓ และข้อสังเกต จำเลยทั้งสามพึงต้องทราบว่ามีโอกาสที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเพิ่มวัน
ประชุมได้หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จ แม้จำเลยทั้งสามอ้างว่า เดินทางไปทำงานในหน้าที่ของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นกัน แต่เทียบไม่ได้กับความสำคัญของการอยู่ร่วมประชุมและลงมติใน
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งนี้หากมีการกิจตามที่จำเลยทั้งสามอ้างว่ารับปาก
ว่าจะเดินทางไป จำเลยทั้งสามสามารถลาประชุมได้ ตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อ
มาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๖ แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ลา
ประชุม ส่วนจำเลยที่ ๓ ลาประชุมเฉพาะในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งมีใช้วันที่มีการลงมติ ส่วนที่
จำเลยทั้งสามให้การต่อสู้ว่า จำเลยทั้งสามได้ลงชื่อเข้าร่วมประชุมไว้ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓

แล้ว จึงไม่ต้องลงชื่ออีกเพราะเป็นการประชุมต่อเนื่องกันนั้น ก็เป็นเรื่องของการอำนวยความสะดวกในการทำงานของเจ้าหน้าที่และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิใช่หมายความว่าเมื่อลงชื่อร่วมประชุมวันแรกแล้ว วันอื่นๆ จำเลยทั้งสามจะใช้เป็นข้ออ้างเพื่อเดินทางไปทีใดก็ได้ เพราะการประชุมยังไม่เสร็จสิ้น อีกทั้งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการแสดงตนและลงมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความสำคัญเสมือนหนึ่งเป็นตัวตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนนั้น ที่รัฐสภาได้จัดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้เฉพาะตัวบุคคล เจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นถึงจะมีสิทธิลงคะแนนได้ เมื่อความปรากฏว่า จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้วมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติ ปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่าจำเลยทั้งสามรู้เห็นหรือยินยอมหรือไม่ ในข้อนี้จำเลยที่ ๑ มีนายสมบุรณ์ ชารัมย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดบุรีรัมย์เบิกความว่า พยานเห็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์จำเลยที่ ๑ เสียบคาไว้ เมื่อพยานกลับมาอีกทีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวหายไปแล้วจึงคิดว่าจำเลยที่ ๑ มาดึงออกไป และจำเลยที่ ๑ นำสืบว่าหากจำเลยที่ ๑ จะฝากผู้อื่นเสียบบัตรแสดงตนและลงคะแนนแทน ก็คงฝากไว้ ไม่เสียบคาไว้ที่ช่องเช่นนี้ จำเลยที่ ๑ จึงคิดว่าน่าจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นที่มีความขัดแย้งกันทางการเมืองเห็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเลยที่ ๑ สืบไว้ จึงมาดึงไปลงมติและเก็บไว้ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ นั้น เห็นว่า ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญ หากนายสมบุรณ์เห็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เสียบคาไว้จริงก็น่าที่จะติดต่อแจ้งให้จำเลยที่ ๑ ทราบหรือเก็บบัตรไว้ให้ ส่วนการอ้างว่ามีบุคคลอื่นที่มีความขัดแย้งกันทางการเมืองมาพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์และนำไปลงมติ ก็ไม่น่าเชื่อเพราะบริเวณที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในห้องประชุม แม้จะมีจำนวนที่นั่งและช่องเสียบบัตรไม่เพียงพอต่อสมาชิก แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเลือกที่นั่งแบ่งเป็นฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน หรือนั่งติดกับบุคคลในพรรคเดียวกัน การที่จะมีบุคคลไม่หวังดีมากระทำการดังกล่าวย่อมต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นในพรรคเดียวกันเห็น

เหตุการณ์ ทั้งโทษของการกระทำความผิดฐานนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นไปใช้แสดงตนและลงคะแนนมีระวางโทษถึงจำคุก ไม่น่าที่จะมีบุคคลใดเพียงเพื่อต้องการกลั่นแกล้งคู่แข่งทางการเมืองจะทำให้ตนเองกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาเช่นนี้ น่าเชื่อว่า จำเลยที่ ๑ มิได้หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และไม่มีผู้ใดกลั่นแกล้งแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ เดินทางออกจากอาคารรัฐสภาวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประธานในที่ประชุมกำลังตรวจสอบองค์ประชุมในการพิจารณามาตรา ๓๐ และมีการลงมติในเวลา ๑๙.๓๑ นาฬิกา จึงเชื่อว่าตั้งแต่มาตรา ๓๐ มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติและแสดงตนแทนจำเลยที่ ๑ หาใช่จำเลยที่ ๑ ลงมติเองถึงมาตรา ๓๐ ดังที่จำเลยที่ ๑ กล่าวอ้าง ส่วนจำเลยที่ ๒ มีนายพิษณุ พลที สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปทุมธานี พรรคภูมิใจไทย เบิกความว่า พยานนั่งที่เก้าอี้เสริมด้วยกันกับจำเลยที่ ๒ ยืนยันว่า ตรงเก้าอี้เสริมไม่มีช่องเสียบบัตร เมื่อมีการลงมติถึงมาตรา ๒๘ พยานกับจำเลยที่ ๒ จึงต้องลุกไปหาช่องเสียบบัตรแสดงตน และได้เสียบকাไว้เพื่อลงมติด่วนในมาตราถัดไป จากนั้นจำเลยที่ ๒ ได้เดินออกจากห้องประชุม และมีได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกไปด้วย และจำเลยที่ ๒ ให้การและต่อสู้ว่า จำเลยที่ ๒ หลงลืมบัตรไว้ จึงไปขอรับบัตรอิเล็กทรอนิกส์คืนในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ แต่เจ้าหน้าที่บอกว่าไม่มี ซึ่งเจ้าหน้าที่อาจหลงลืมไม่ได้บันทึกไว้ ระหว่างที่เดินตามหาบัตร มีเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตะโกนว่า พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ ว่าเสียบคาอยู่ห่างจากช่องเดิม ๑๐ เมตร จึงดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกมาเพื่อแสดงตนและลงมติด่วน เห็นว่า นางสาวสายฝนเบิกความว่า หลังเสร็จสิ้นการประชุมในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการประชุม ไม่พบบัตรของจำเลยที่ ๒ จึงไม่มีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่จะต้องคืนจำเลยที่ ๒ น่าเชื่อว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น และจำเลยที่ ๒ มิได้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนที่อ้างว่าพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ มาเบิกความสนับสนุน ทั้งจำเลยที่ ๒ เดินทางถึงสนามบินในเวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา ของ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ได้เดินทางออกจากอาคารรัฐสภาก่อนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ตั้งแต่มาตรา ๓๐ มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติและแสดงตนแทนจำเลยที่ ๒ ไปจนถึงมาตรา ๔๐ เมื่อจำเลยที่ ๒ มาถึงอาคารรัฐสภาเวลา ๑๒ นาฬิกา ก็ได้ลงมติด้วยตนเองในมาตรา ๔๑ เวลา ๑๒.๔๑ นาฬิกา ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่น่าเชื่อว่าจำเลยที่ ๒ หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ แล้วมีบุคคลอื่นนำไปใช้ลงมติโดยพลการ ส่วนจำเลยที่ ๓ ให้การและต่อสู้ว่า จำเลยที่ ๓ หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์เสียคาไว้ในช่องเสียบบัตรแสดงตนเป็นประจำ และจะมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานการประชุมเก็บไว้ให้ โดยได้ลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ ครั้งหนึ่งแล้ว และมารับในวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ มิได้ฝากผู้ใดเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หากฝากย่อมต้องมีการแสดงตนและลงมติทุกมาตรา ตั้งแต่มาตรา ๔๕ ถึง ๕๓ แต่กลับมีการลงมติถึงแค่มาตรา ๔๙ เท่านั้น เห็นว่า แม้จำเลยที่ ๓ จะอ้างว่าใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติถึงมาตรา ๔๓ แต่จำเลยที่ ๓ ให้การรับว่า ในช่วงเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกาของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ เดินทางออกนอกอาคารรัฐสภาแล้ว ซึ่งเป็นช่วงที่ประธานในที่ประชุมตรวจสอบองค์ประชุม และลงมติในมาตรา ๔๓ เชื่อว่า จำเลยที่ ๓ ลงมติถึงมาตรา ๔๒ เท่านั้น การปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมขณะมีการพิจารณาและลงมติดังแต่มาตรา ๔๓ ถึง ๔๙ แต่มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติดังที่จำเลยที่ ๓ ออกไปจากห้องประชุมรัฐสภาและต่อเนื่องกันไปไม่ขาดตอน เมื่อจำเลยที่ ๓ ผ่านด่านพิธีตรวจคนออกนอกราชอาณาจักรที่สนามบินดอนเมืองซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการลงมติในมาตรา ๕๐ ถึง ๕๓ กลับไม่มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติเพราะช่วงเวลาดังกล่าวปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยที่ ๓ มิได้อยู่ในที่ประชุม เชื่อว่า จำเลยที่ ๓ มิได้หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แล้ว มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติและแสดงตนแทนจำเลยที่ ๓

เมื่อลักษณะของการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงตนและลงมติแทน
 จำเลยทั้งสามมีการกระทำที่ต่อเนื่องกันที่ หลังจากช่วงเวลาที่ยจำเลยทั้งสามออกจากที่ประชุมโดยไม่
 ขาดตอนแม้แต่มาตราเดียว จึงน่าจะเชื่อว่ามีบุคคลที่สมรู้ร่วมคิด นัดแนะ ตกลง มอบหมายและ
 รับทราบถึงความเคลื่อนไหวของจำเลยทั้งสามเป็นอย่างดี และทำให้สามารถเข้ารับช่วงต่อในการ
 แสดงตนและลงมติได้ทุกมาตรา ประกอบกับการที่จำเลยทั้งสามมิได้ชวนขวยติดตามตัวว่าผู้ใดนำ
 บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติ ไม่ติดตามผลการลงมติว่า ลงมติใน
 ลักษณะใด ย่อมเป็นพิรุณ ผิดวิสัยของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงต้องเดือดร้อน และได้รับความ
 เสียหายที่มีการนำสิทธิในการลงคะแนนของตนไปใช้โดยมิชอบ แม้จำเลยทั้งสามจะอ้างว่า
 แจ้งพรรคภูมิใจไทยให้ทำการสอบสวน ก็ไม่ปรากฏผลการสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดแต่
 อย่างไรก็ดี นอกจากนี้การที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้การว่า คะแนนเสียงของฝ่ายรัฐบาลมีมากพอที่จะทำ
 ให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ผ่านได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้ใด
 ลงคะแนนให้นั้น เห็นว่า ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗
 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่ ๒) เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม และวันเสาร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓
 เอกสารหมาย จ.๒๔ และ จ.๒๕ ตั้งแต่มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๕๓ ปรากฏว่า จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม
 ในแต่ละมาตราไม่เท่ากัน คะแนนเสียงที่ลงมติเห็นด้วย แม้จะมากเกินกึ่งหนึ่งขององค์ประชุมทั้งหมด
 แต่คะแนนเสียงของการลงมติไม่เห็นด้วย และงดออกเสียงรวมกันแล้วในแต่ละมาตรา เกือบจะเท่ากับ
 คะแนนที่เห็นด้วย น่าเชื่อว่า การลงมติในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ยังมีความไม่แน่นอนว่าจะผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรทุกมาตรา
 หรือไม่ เมื่อจำเลยทั้งสามซึ่งมีหน้าที่ต้องเก็บรักษาบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้กับตนเอง เนื่องจากบัตร
 อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเสมือนเป็นตัวตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและต้องใช้ในการแสดงตนและ
 ลงมติในการประชุมจึงมีความสำคัญยิ่งไปกว่าบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวประชาชน

พฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามที่ปล่อยให้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น เชื่อว่าจำเลยทั้งสามยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติดำเนินการพระราชบัญญัติดังกล่าวแทนจำเลยทั้งสาม จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพิจารณานั้น ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ มีผลให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตราขึ้นไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญเฉพาะการลงมติในวาระที่ ๒ วาระที่ ๓ และข้อสังเกตของคณะกรรมการการจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นบทบัญญัติให้ศาลต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา หากศาลมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อศาลวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ศาลย่อมต้องมีคำสั่งให้จำเลยทั้งสามพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามด้วย และเมื่อปรากฏว่า ศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จำเลยที่ ๑

และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไปด้วย โดยไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆอีก และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามมีกำหนด ๕ ปี

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามมีกำหนดคนละ ๕ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง.

นายสมเกียรติ ตั้งสกุล

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม ๓ /๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม ๑๑ /๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวิระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรง

ตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่างๆ สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเป็นการประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๙ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต กล่าวคือ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นหรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เรียงตามรายการ โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่ มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายการ โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายการ โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร และได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใดและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เมื่อการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สอง และวาระที่สาม ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าววาระที่สองและวาระที่สาม ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของจำเลยทั้งสามแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย และจำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/ผ ๓๑ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ เอกสารหมายเลข จ. ๑๕ ในการใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวเพื่อใช้ในการแสดงตนและลงมติ โดยจำเลยทั้งสามลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จและมีการประชุมต่อเนื่องถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงปิดการประชุมและเลิกประชุมเวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ในระหว่างการประชุม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมายเลข จ. ๒๙ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม

๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓) วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทางดอนเมือง-หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ - ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ มีการสำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่-ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมายเลข จ. ๓๑ (แฟ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุม

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษากองทุนเพื่อการพัฒนาการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมายเลข จ. ๓๒ ถึง จ. ๓๔ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ. ๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗) ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) รวม ๒ คำร้อง ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ ไปลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลา

ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมาวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้อง โดยมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ได้ความจากทางใต้สวนว่า ขณะเกิดเหตุที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เดินทางออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา และจำเลยที่ ๒ เดินทางออกจากที่ประชุมในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ก่อนเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ส่วนจำเลยที่ ๓ เดินทางออกจากที่ประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ก่อนเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ในช่วงระยะเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุม ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กล่าวคือ ในการประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ได้มีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มาใช้แสดงตนและลงมติมาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๓๙ ตั้งแต่เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๐๑.๐๗ นาฬิกา ของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ รวมการแสดงตนและการลงมติดังกล่าว ๑๖ ครั้ง หลังจากนั้นมีการพักการประชุมและเริ่มประชุมอีกครั้งในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ได้มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑

แสดงตนและลงมติมาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สามและ
ข้อสังเกต ต่อเนื่องกันอีก ๓๐ ครั้ง ตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๘ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา จนเสร็จสิ้นการประชุม
กับมีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติมาตรา ๔๐ อีก ๒ ครั้ง เวลา
๑๑.๐๘ นาฬิกา และ ๑๑.๑๐ นาฬิกา อันเป็นเวลาก่อนที่จำเลยที่ ๒ จะเดินทางกลับมาร่วมประชุม
และมีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ในการแสดงตนและลงมติมาตรา ๔๓ มาตรา
๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตั้งแต่เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ๑๒ ครั้ง ปรากฏตาม
รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญ
ประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ. ๒๔ และ จ. ๒๕ เห็นว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดง
ตนและลงมติของจำเลยทั้งสามเป็นบัตรประจำตัวที่จำเลยทั้งสามต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อ
แสดงตัวตนและลงมติในเรื่องต่าง ๆ ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในฐานะสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเลยทั้งสามต้องเก็บรักษาไว้กับตนเอง แต่
กลับปรากฏว่ามีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้เพื่อแสดงตนและลงมติแทน
จำเลยทั้งสามในเวลาที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการลงมติในระหว่างที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ใน
ที่ประชุมได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน
จำเลยที่ ๑ มากถึง ๔๖ ครั้ง สำหรับจำเลยที่ ๒ ก็มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ
แทนจำเลยที่ ๒ มากถึง ๑๘ ครั้ง และในส่วนของจำเลยที่ ๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน
และลงมติแทนจำเลยที่ ๓ รวม ๑๒ ครั้ง ซึ่งการลงมติในแต่ละมาตรากำหนดให้ต้องมีการใช้
บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเพื่อนับองค์ประชุมเสียก่อน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมจึงจะสั่งให้
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติในมาตรานั้น ๆ ต่อไป การลงมติในแต่ละ
มาตราจึงมีระยะเวลาที่ต้องใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงตนและลงมิต่อเนื่องกันนานพอสมควร

นอกจากนี้จำเลยทั้งสามเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเดียวกัน ย่อมต้องนั่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน จึงเป็นการยากที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคอื่นจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติแทนได้ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็น่าจะต้องถูกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นที่สังกัดพรรคเดียวกันกับจำเลยทั้งสามพบเห็นและทักท้วงเอาได้ ทั้งยังเป็นการผิดปกตวิสัยถ้าหากบุคคลอื่นซึ่งพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามที่อ้างว่าวางทิ้งไว้บนโต๊ะในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกลั่นแกล้งนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติโดยผลการแทนจำเลยที่ ๑ เป็นจำนวนมากถึง ๔๖ ครั้ง แทนจำเลยที่ ๒ เป็นจำนวนมากถึง ๑๘ ครั้ง และแทนจำเลยที่ ๓ เป็นจำนวนถึง ๑๒ ครั้ง อีกทั้งบุคคลดังกล่าวยังสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามเพื่อแสดงตนและลงมติดตลอดเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แตกต่างกันได้ การที่บุคคลอื่นสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามได้อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับระยะเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ขาดการแสดงตนและลงมติแม้แต่เพียงครั้งเดียวเช่นนี้ แสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลนั้นจะต้องรู้ว่าจำเลยทั้งสามจะออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อใด และจะกลับมาเข้าร่วมประชุมอีกหรือไม่ รวมทั้งบุคคลดังกล่าวต้องสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาได้อย่างรวดเร็วทันเวลาที่จะใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามได้ทุกครั้งอีกด้วย และหากมีบุคคลอื่นพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแล้วนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามโดยพลการก็น่าจะกระทำเพียงชั่วคราวเป็นบางมาตราเท่านั้น เพราะเสี่ยงที่จะถูกบุคคลอื่นพบเห็นว่าตนเองใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามมาแสดงตนและลงมติดังกล่าว ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๘๐ วรรคสาม ทั้งยังเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษ

ในทางอาญาและอาชญากรรมกล่าวหาว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงถึงขั้นถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองตลอดไปอีกด้วย หลังเกิดเหตุจำเลยทั้งสามก็ไม่ได้สนใจจนทนายตรวจสอบถึงเหตุที่เกิดขึ้นโดยเร็วว่าความจริงเป็นอย่างไร ทั้ง ๆ ที่เรื่องดังกล่าวเป็นการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งถือเป็นกฎหมายสำคัญที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่จะใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ทั้งไม่ได้ไปแจ้งความร้องทุกข์และพยายามสืบหาตัวบุคคลที่น่าบัตริ์เล็กน้อยของตนไปใช้แสดงตนและลงมติแทนเพื่อให้มีการดำเนินคดีให้ถึงที่สุด เพื่อพิสูจน์ถึงความบริสุทธิ์ของตนเองว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นดังกล่าวตามที่ควรจะเป็นแต่อย่างใด อันเป็นเรื่องที่ผิดปกติและเป็นพิรุณ เมื่อพิจารณาประกอบกับว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ อันเป็นกฎหมายสำคัญที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่จะใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ หากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรก็จะมีผลถึงความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล จำเลยทั้งสามในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลจึงมีหน้าที่ที่จะต้องเข้าร่วมประชุมและลงมติ เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรไปได้ แต่ปรากฏว่าในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ เดินทางไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามที่ได้มีการนัดหมายไว้ก่อนแล้วโดยไม่ได้ลาการประชุม ทั้งจำเลยที่ ๒ ก็ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไป

ทำอากาศยานดอนเมืองแสดงตัวขึ้นเครื่อง (เช็คอิน) เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา เพื่อโดยสารเครื่องบิน
เดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง - หาดใหญ่ เที่ยวบินที่ DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕
นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสาร
หมาย จ.๒๘ (แฟ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ สำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของสายการบินไทยแอร์
เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่ - ดอนเมือง เที่ยวบินที่ FD ๓๑๑๗ รอบเวลา
๐๙.๒๕ ถึง ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน
๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๓๑ (แฟ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม
๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา โดยไม่ได้ลาการประชุมเช่นกัน ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓
จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิเพื่อเดินทางไป
สาธารณรัฐประชาชนจีนในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และ
การลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับ
แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไป
กับคณะดังกล่าวตามที่ได้มีกำหนดการไว้ก่อนหน้านี้แล้ว โดยไม่ได้ลาการประชุมเช่นเดียวกัน การ
เดินทางของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เป็นไปตามที่มีกำหนดนัดหมายไว้ก่อนโดยจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ทราบ
กำหนดการดังกล่าวล่วงหน้าเป็นอย่างดี สำหรับในส่วนของจำเลยที่ ๒ มีการจองตั๋วเครื่องบินไว้
ล่วงหน้าก่อนแล้ว แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ทราบว่าตนเองมีกิจธุระจำเป็นที่ต้องเดินทางไปในวันดังกล่าว
ซึ่งหากจำเลยทั้งสามมีกิจธุระจำเป็นทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมประชุมได้ จำเลยทั้งสามย่อมสามารถขอ
อนุญาตลาการประชุมได้ แต่จำเลยทั้งสามกลับไม่ขออนุญาตลาการประชุม อันเป็นการกระทำที่ไม่
ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นสามารถนำ

บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามได้ในขณะที่จำเลยทั้งสามไม่ได้ร่วมประชุมอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร อันทำให้ระบบประมวลผลได้แสดงผลการลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่า จำเลยทั้งสามได้ร่วมแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นเข้าใจว่าจำเลยทั้งสามยังอยู่ร่วมประชุมและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลอันเป็นประโยชน์แก่จำเลยทั้งสามด้วยในเวลาเดียวกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามและบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามในการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสาม จึงมีความสอดคล้องเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เชื่อว่าจำเลยทั้งสามมีส่วนรู้เห็นในการที่บุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้ในการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสาม ที่จำเลยทั้งสามให้การว่า จำเลยทั้งสามหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของตนไว้ที่บริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียบคาไว้ในช่องเสียบบัตร เนื่องจากจำเลยทั้งสามต่างเร่งรีบออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเดินทางไปยังท่าอากาศยาน และจำเลยที่ ๒ มีอาการหลงลืมเป็นประจำเนื่องจากอาการป่วยด้วยนั้น นอกจากจะเป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้างแล้ว ข้ออ้างดังกล่าวของจำเลยทั้งสามยังไม่สมเหตุสมผล เพราะหากเป็นกรณีหลงลืมวางไว้บนโต๊ะหรือเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์คาไว้ในช่องเสียบบัตร ซึ่งถือเป็นเหตุบังเอิญที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดแล้ว ย่อมเป็นไปได้ยากที่บุคคลอื่นจะทราบเรื่องที่จำเลยทั้งสามหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์จนสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้ในการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามในมาตรา ถัดไปได้ทันเวลาต่อเนื่องพอดีกับที่จำเลยแต่ละคนออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในเวลาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ในส่วนของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยังได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความยืนยันว่า หลังเลิกประชุมหากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน และลงมติเสียค่าไว้ในช่องเสียบัตร หรือวางลืมไว้บนโต๊ะในห้องประชุม ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์จะขึ้น ผังที่นั่งบนหน้าจอใหญ่ในห้องประชุมว่าแถวที่นั่งใดบ้างได้เสียบัตรค่าไว้แล้วเจ้าหน้าที่จะเดินสำรวจทุกแถวที่นั่งว่ามีบัตรวางไว้หรือไม่ และจะเก็บบัตรมาจัดเรียงตามลำดับเพื่ออำนวยความสะดวก เวลาที่สมาชิมาขอรับบัตรคืน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นเจ้าของบัตรเท่านั้นที่จะมาขอรับบัตรคืนได้ เจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักฐานการเก็บบัตรหลังเลิกประชุมในวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๙ แต่ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ นางสาวสายฝนเป็นเจ้าพนักงานที่ รู้เห็นข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและมีการทำหลักฐานเป็นเอกสารไว้ตั้งแต่ก่อน เกิดเหตุมาประกอบด้วย คำเบิกความของนางสาวสายฝนจึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ ดังนั้น หากจำเลย ที่ ๑ และที่ ๒ หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติไว้ในบริเวณที่นั่งประชุมหรือเสียค่าไว้ในช่องเสียบัตรในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ดังที่กล่าวอ้าง เจ้าหน้าที่สำนักงานประชุมย่อม จะต้องพบและเก็บบัตรของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เอาไว้ จึงไม่อยู่ในวิสัยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อื่นจะสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลย ที่ ๑ และที่ ๒ ในวันรุ่งขึ้นอีกได้ นอกจากนั้น พฤติการณ์ที่มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นวันรุ่งขึ้นต่อเนื่องด้วย แสดงให้เห็นว่า บุคคลอื่นได้เก็บรักษาบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เอาไว้ อันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ที่ เดินสำรวจไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังเลิกประชุมในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ และการที่บุคคลอื่นเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้เพื่อใช้แสดงตนและ

ลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในวันรุ่งขึ้นได้นั้น บุคคลนั้นก็ต้องทราบตั้งแต่คืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ แล้วว่าจำเลยที่ ๑ จะไม่เข้าประชุมวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ และจำเลยที่ ๒ จะเข้าประชุมในช่วงบ่ายของวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งในเรื่องนี้ตามปกติบุคคลอื่นที่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยบังเอิญย่อมไม่อาจรู้ถึงกำหนดเวลาเดินทางของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้ และหากจะมีการกลั่นแกล้งดังที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กล่าวอ้างก็ไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นต้องใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นจำนวนมากครั้งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยิ่งกว่านั้น ผลการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทุกครั้งยังปรากฏผล “เห็นด้วย” เป็นประโยชน์แก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาล กรณีจึงมีลักษณะเป็นการไหว้วานหรือฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ช่วยแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เสียมากกว่า และที่จำเลยที่ ๑ กล่าวอ้างว่า จำเลยที่ ๑ เดินทางอย่างเปิดเผยและไปเป็นประธานงานวันเด็ก มีการประกาศให้ประชาชนในท้องที่ทราบ ย่อมไม่กล่าวฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทนนั้น ก็เป็นเพียงข้ออ้างลอย ๆ ไม่อาจยืนยันได้ว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ฝากบัตรให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทนแต่อย่างใด ทั้งการที่จำเลยที่ ๑ ออกไปจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีผู้ใดทราบ และจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ลาการประชุมด้วยนั้น มีลักษณะเป็นปกปิดการเดินทางออกจากที่ประชุม หาใช่จำเลยที่ ๑ เดินทางอย่างเปิดเผยตามที่กล่าวอ้างไม่ ส่วนที่จำเลยที่ ๒ กล่าวอ้างว่า เมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับไปถึงจังหวัดพัทลุง ได้ทราบว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งพักการประชุมโดยไม่มีการเลื่อนประชุม จำเลยที่ ๒ จึงรีบจองตัวเครื่องบินเพื่อเดินทางกลับมาประชุมให้ทันในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงแสดงว่าจำเลยที่ ๒ ไม่ได้มอบหมายหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๒ นั้น เห็นได้ว่า แม้จำเลยที่ ๒ จะเดินทางกลับมาประชุมวันที่ ๑๑

มกราคม ๒๕๖๓ ก็เพียงแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ไม่ประสงค์จะให้บุคคลอื่นลงมติแทนในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ตลอดทั้งวัน แต่ไม่ใช่ข้อที่จะแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ไม่ได้ฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้บุคคลอื่นช่วยแสดงตนและลงมติแทนในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ แต่อย่างใด เนื่องจากจำเลยที่ ๒ อาจยอมเสี่ยงให้มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนแสดงตนและลงมติ แทนเฉพาะช่วงคืนวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ โดยคาดว่าจะระยะเวลาดังกล่าวเป็นเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ไม่น่าจะมีการตรวจพบการแสดงตนและลงมติแทนก็เป็นได้ ทั้งปรากฏว่ามีผู้แสดงตนและลงมติแทน จำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ไปอีก ๒ ครั้ง ส่วนที่จำเลยที่ ๒ กล่าวอ้างว่า เมื่อกลับ เข้ามาห้องประชุมได้สอบถามเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน และมี เสียงตะโกนมาจากด้านหลังว่า "บัตรของพี่เสียบคาอยู่ช่องนี้" เมื่อเดินไปดูจึงพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ของตน โดยไม่ทราบว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นผู้ใดนั้น ก็ขัดกับคำชี้แจงแก้ ข้อกล่าวหาของจำเลยที่ ๒ ตามเอกสารหมาย จ.๘๘ ที่ระบุว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าว เป็นรูน้องในพรรคภูมิใจไทยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเดียวกันกับจำเลยที่ ๒ แต่ จำเลยที่ ๒ กลับไม่ได้ระบุชื่อบุคคลที่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าว จึงเป็นพิรุธว่า เป็นการปกปิดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๒ หรือไม่ ดังนี้ ข้ออ้างของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ล้วนฟังไม่ขึ้น สำหรับจำเลยที่ ๓ ซึ่งกล่าวอ้างว่า เร่งรีบออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเดินทางไปทำอาภาศยานสุวรรณภูมิ จึงได้หลงลืมวาง บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ทั้งไว้นั้น แม้จะปรากฏว่ามีการใช้ บัตรอิเล็กทรอนิกส์เฉพาะในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เพียงวันเดียวเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงได้ความ ว่า หลังจากจำเลยที่ ๓ เร่งรีบออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้มีการใช้ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

อย่างต่อเนื่องในทันทีโดยไม่ขาดตอน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการแสดงตนและลงมติแทน
 ผู้ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรอันมีลักษณะเช่นเดียวกับการแสดงตนและลงมติแทนจำเลย
 ที่ ๑ และที่ ๒ จนกระทั่งเวลา ๑๕.๒๘ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่จำเลยที่ ๓ ได้ผ่านพิธีการตรวจคนเข้า
 เมืองเพื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ตามผลการสืบค้นข้อมูลการเดินทาง สำนักงานตรวจ
 คนเข้าเมือง เอกสารหมาย จ. ๓๔ อันปรากฏหลักฐานทางราชการเป็นภาพถ่ายและระบุเวลาชัดเจน
 ว่าจำเลยที่ ๓ อยู่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและกำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หลังจาก
 นั้นไม่นานก็มีการหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติต่อไป ทั้งที่ก่อนหน้านี้
 เพิ่งมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติแทนต่อเนื่องเรื่อยมาถึง ๑๒ ครั้ง
 ผิดปกติวิสัยของบุคคลที่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยที่ ๓ ที่กล่าวอ้างว่า
 หลงลืมวางทิ้งไว้โดยบังเอิญ และนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลย
 ที่ ๓ ซึ่งย่อมจะไม่ทราบจำเลยที่ ๓ ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเมื่อใด การหยุดนำ
 บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมาใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ในเวลาก่อนที่จำเลยที่ ๓ จะ
 เดินทางออกนอกราชอาณาจักรดังกล่าว จึงแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน
 และลงมติของจำเลยที่ ๓ นั้น ทราบถึงการผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองของจำเลยที่ ๓ แล้ว จึง
 ไม่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ อีกต่อไป ข้ออ้าง
 ของจำเลยที่ ๓ ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน จากเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น แม้พยานหลักฐานตาม
 ทางไต่สวนจะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่าจำเลยทั้งสามมอบหมายให้บุคคลใดหรือยินยอมให้
 บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามก็ตาม แต่พฤติการณ์แห่งคดีมี
 เหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยทั้งสามยินยอมให้ผู้อื่นใช้
 บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสาม เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นสิทธิ

เฉพาะตัวของผู้ที่เป็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้คือผู้ที่เข้าประชุม และอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การกระทำใด เพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน จึงเป็นการกระทำภายใต้อำณัติมอบหมายของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น ขัดต่อหลักพื้นฐานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ ทั้ง ยังขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนที่ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสอง และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม และไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ที่การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ อันถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนมีเพียงหนึ่ง เสียงและลงมติตามความเห็นชอบของตน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เฉพาะการพิจารณาลงมติในวาระ ที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการการ โดยกำหนดคำบังคับให้สภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเฉพาะในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกต ของคณะกรรมการการ การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและ สภาผู้แทนราษฎรอันเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ ทั้งการที่จำเลยทั้งสามซึ่งมีหน้าที่พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติต่างๆ แต่กลับกระทำการให้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปอยู่ใน ความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่น โดยจำเลยทั้งสามยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรอื่นนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม ทำให้

ร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นกรณีที่จำเลยทั้งสามอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว จำเลยทั้งสามจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อย่างไรก็ตามเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีคำสั่งนัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพียงแค่ ๒ วัน เท่านั้น และจำเลยทั้งสามได้ลงชื่อเข้าร่วมประชุมแล้วตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นเหตุให้จำเลยทั้งสามเข้าใจว่าสภาผู้แทนราษฎรจะมีการประชุมตามกำหนดนัดเท่านั้น จำเลยที่ ๑ จึงไม่ได้ยกเลิกการไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ซึ่งได้นัดไว้ก่อนแล้ว และจำเลยที่ ๓ ไม่ได้ยกเลิกการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการและการ

จัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าวก่อนแล้วเช่นเดียวกัน แต่การประชุมไม่แล้วเสร็จตามกำหนดและได้ประชุมต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จึงเป็นเรื่องนอกเหนือความคาดหมายของจำเลยทั้งสาม เมื่อจำเลยที่ ๑ เดินทางเพื่อไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติถึง ๒ งาน ในพื้นที่ซึ่งจำเลยที่ ๑ เป็นผู้แทนราษฎรในเขตดังกล่าว การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับเชิญมาในฐานะผู้แทนราษฎรเช่นกัน สำหรับจำเลยที่ ๒ เมื่อทราบว่าสภาผู้แทนราษฎรยังมีการประชุมต่อเนื่องในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ก็ได้รับเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมในทันที ถือว่าจำเลยที่ ๒ ยังมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรอยู่ และจำเลยที่ ๓ ก็เดินทางไปในโครงการที่เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนของหน่วยงานราชการ จึงมีเหตุอันควรปราณีรอการลงโทษให้แก่จำเลยทั้งสาม

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่ากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ และวรรคสอง บัญญัติให้ผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ โดยผลของกฎหมายจำเลยทั้งสามจึงต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทันทีเมื่อศาลมีคำพิพากษาว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอตามมาตรา ๘๑ และจำเลยทั้งสามย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่

วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย เมื่อศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ อีก

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี ทางไต่สวนของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน รอกการลงโทษจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๓ ปี รอกการลงโทษจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีกำหนดคนละ ๒ ปี ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง.

นางกาญจนา ชัยคงดี

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม ๓ /๒๕๖๕

คดีหมายเลขแดงที่ อม ๑๑ /๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	นายฉลอง เทอดวิระพงศ์ ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสามเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย จึงเป็น
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการ
ออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม
๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา สภา

ผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม ในการใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนจะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวใช้กับเครื่องเสียงบัตรเพื่อแสดงตนและลงมติ ในระหว่างการประชุมสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำเลยทั้งสามปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต กล่าวคือ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกันกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัดโดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใดเป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายการ โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภาและได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กั้ววาระที่ ๓ และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐

นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัดโดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใดเป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายการ โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาและได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกันกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัดโดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใดเป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายการ โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่า จำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภาและได้แสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ การกระทำของจำเลยทั้งสามดังกล่าวเป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สองและวาระที่ ๓ ตราขึ้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เกิดความเสียหาย

แก้ราชการในกระบวนการใช้อำนาจอธิปไตยในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด เหตุเกิดที่อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม การใช้สิทธิออกเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคน จะมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวใช้กับเครื่องเสียบบัตรเพื่อแสดงตนและลงมติ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุม โดยไม่ได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภาไปทำอากาศยานดอนเมืองเพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ที่จังหวัดพัทลุง จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ไปทำอากาศยานดอนเมืองแสดงตัวขึ้นเครื่อง (เช็คอิน) เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางไปจังหวัดพัทลุง และจำเลยที่ ๒ ได้เดินทางกลับมากรุงเทพมหานครในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ โดยเครื่องบินโดยสารเส้นทาง หาดใหญ่ - ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา ส่วนจำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิเพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษาการท่องเที่ยวการค้าและการลงทุนระหว่างจังหวัดระนอง

กับเมืองซานเหมินเซีเยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ระหว่างช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่
ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว มีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตน
และลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม ดังนี้ จำเลยที่ ๑ มีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑
แสดงตนและลงมติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึง
มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต จำเลยที่ ๒ มีผู้อื่นใช้
บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติดังกล่าว ตั้งแต่มาตรา
๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ ส่วนจำเลยที่ ๓ มีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์
ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติดังกล่าว มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕
ถึงมาตรา ๔๙ ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็น
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘
วรรคหนึ่ง (๑) ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตร
อิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยที่ ๑ ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้
ในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน
ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติดังกล่าว

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓

ปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามต่างร่วมกันกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัดโดยให้ผู้อื่น หรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใดเป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสาม แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม ขณะที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ได้ความว่าขณะเกิดเหตุตามฟ้องจำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่มีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสามหลายมาตรา โดยในส่วนของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ๒ วัน คือ วันที่ ๑๐ และ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ของจำเลยที่ ๓ มีผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ๑ วัน คือ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ หากจำเลยทั้งสามลืมนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ในห้องประชุมสภาโดยไม่ได้มอบหมายหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแทนจำเลยทั้งสามดังที่จำเลยทั้งสามต่อสู้ ย่อมไม่มีผู้อื่นที่อยู่ในที่ประชุมสภากระทำการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามเป็นแน่ เพราะเป็นความผิดอาญามีโทษสถานหนัก และยังเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทาง

จริยธรรมอย่างร้ายแรง ต้องถูกจำกัดสิทธิทางการเมืองหลายประการ ประกอบกับการแสดงตนและลงมติมาตราถัดไปได้กระทำโดยผู้อื่นต่อเนืองทันทีที่จำเลยทั้งสามออกไปจากที่ประชุมสภา หากไม่ใช่พวกเดียวกันหรือไม่ได้รับมอบหมายหรือยินยอมจากจำเลยทั้งสาม ก็ไม่น่าที่ผู้อื่นจะทราบได้ว่าจำเลยทั้งสามติดภารกิจอื่นไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาและสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติแทนในมาตราถัดไปได้ต่อเนืองทันทีเช่นนี้ และหากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สืบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ที่ห้องประชุมสภาตามที่กล่าวอ้าง หลังเลิกประชุมสภาวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เจ้าหน้าที่สภาย่อมต้องเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ที่สืมไว้ได้ แต่กลับได้ความจากคำเบิกความของนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่า เจ้าหน้าที่สภาไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในห้องประชุมสภา แสดงว่าไม่มีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สืมไว้ที่ห้องประชุม แต่เชื่อว่ามีผู้อื่นเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้เพื่อใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในการประชุมวันถัดไป เพราะมิฉะนั้นย่อมไม่อาจกระทำการแสดงตนและลงมติแทนกันได้ เนื่องจากหากหลังเลิกประชุมโดยที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สืบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ เจ้าหน้าที่สภาต้องเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไว้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของบัตรเท่านั้นที่จะขอรับบัตรอิเล็กทรอนิกส์คืนจากเจ้าหน้าที่สภาได้ ส่วนจำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาในการประชุมวันสุดท้าย จึงไม่มีประโยชน์ที่ผู้อื่นซึ่งใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติแทนแล้วจะเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ไว้กับตัวอีกต่อไป

เพราะอาจเป็นพยานหลักฐานได้ว่าการมอบหมายหรือยินยอมให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน และลงมติแทนกัน ซึ่งมีความผิดทั้งเจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์และผู้ที่แสดงตนและลงมติแทน ด้วยเหตุนี้ จึงได้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ คาไว้ในช่องเสียบบัตรหรือวางไว้บนโต๊ะ ในห้องประชุมสภาภายหลังกระทำความผิดสำเร็จเพื่อให้เจ้าหน้าที่สภามาเก็บรักษาบัตร อิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ตามวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สภาเป็นช่องทางให้เจ้าของบัตร อิเล็กทรอนิกส์มีโอกาสบายเบี่ยงหรือแก้ตัวภายหลังได้ง่ายว่าหลงลืมเพื่อให้พ้นผิด ส่วนการที่ผู้อื่น ซึ่งแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ได้หยุดกระทำหลังจากจำเลยที่ ๓ ผ่านพิธีการตรวจ คนเข้าเมือง ซึ่งจำเลยที่ ๓ ให้การต่อสู้ว่า หากจำเลยที่ ๓ ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ให้บุคคลดังกล่าวแสดงตนและลงมติแทน บุคคลนั้นก็อาจจะกระทำการดังกล่าวแทนจำเลยที่ ๓ ทุกมาตรการรวมถึงข้อสังเกตนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง เพราะการผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเป็น หลักฐานชี้ชัดว่าจำเลยที่ ๓ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาแล้ว ผู้อื่นที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย ที่ ๓ แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ย่อมทราบข้อความจริงเกี่ยวกับเวลาที่จำเลยที่ ๓ ผ่าน พิธีการตรวจคนเข้าเมือง จึงเลือกที่จะแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ เฉพาะมาราก่อน ช่วงเวลาที่จำเลยที่ ๓ ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง ที่จำเลยทั้งสามอ้างและนำสืบต่อสู้ว่าจำเลย ทั้งสามลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในห้องประชุมสภาโดยมิได้มอบหมาย หรือยินยอมให้ผู้อื่นนำไปใช้ แสดงตนและลงมติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง

การพิจารณาและลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบองค์ประชุมการพิจารณาร่างกฎหมาย
ย่อมไม่อาจดำเนินการประชุมต่อไปได้ ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีสมาชิกขอสงวน
คำแปรญัตติและกรรมาธิการสงวนความเห็นไว้มาก ทำให้การพิจารณาจำเป็นต้องใช้
ระยะเวลาหลายวัน ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติดังกล่าวเรียงตามรายมาตรา ซึ่งนายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร
ได้กล่าวต่อที่ประชุมสภาใจความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องลงมติประมาณ ๕๒ ครั้ง
อย่างน้อย จึงขอสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่าไปไหนไกล รับภาระในช่วง ๒-๓ วันนี้ ตามรายงาน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร เอกสารหมายเลข จ. ๒๒ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
มาตรา ๑๒๐ บัญญัติว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภา ต้องมีสมาชิกมา
ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์
ประชุม... การลงมติวินิจฉัย ข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ... สมาชิกคนหนึ่งย่อมมี
เสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน... ในข้อนี้ นายทวิรัฐ รัตนเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดพรรคพลังประชารัฐ ให้การในชั้นไต่สวนของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมายเลข จ. ๖๑ ว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ระหว่างวันที่ ๘ ถึง ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลมีจำนวน ๒๕๓ เสียง สำหรับคะแนนเสียงในการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว องค์ประชุมจะต้องมีสมาชิกมาแสดงตนเกินกึ่งหนึ่งของจำนวน
สมาชิกทั้งหมด คือ จะต้องเกิน ๒๕๐ เสียง ส่วนขณะกดยกเลิกคะแนนรายมาตราจะต้องให้ได้เสียง

ข้างมาก ดังนั้น จำนวนเสียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นองค์ประชุมและลงมติจึงมีความสำคัญในการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว หากขาดเสียงของจำเลยทั้งสามและสมาชิกพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลที่เหลือมีจำนวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และไม่ได้รับเสียงสนับสนุนองค์ประชุมจากพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ย่อมทำให้สภาไม่ครบองค์ประชุม ไม่อาจพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินได้ ดังนี้ ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ให้การต่อสู้ทำนองว่า ในการพิจารณาร่างกฎหมายตามฟ้อง เสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลที่มีอยู่มีจำนวนเพียงพอในการลงมติแม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ร่วมประชุมและลงมติจนเสร็จก็จะไม่มีผลกระทบต่อการลงมตินั้น ขัดต่อข้อเท็จจริงดังกล่าว ฟังไม่ขึ้น และการที่พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลแม้จะมีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนองค์ประชุมสภาเพียงเล็กน้อยดังวินิจฉัยข้างต้น หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลไม่เข้าร่วมประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภา แม้มีจำนวนเล็กน้อยก็อาจส่งผลให้สภาไม่ครบองค์ประชุม หรือเป็นโอกาสให้พรรคการเมืองอีกฝ่ายอาศัยเหตุดังกล่าวมาทำให้สภาไม่ครบองค์ประชุมและร่างกฎหมายดังกล่าวไม่ผ่านความเห็นชอบของสภา อันส่งผลกระทบถึงการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินได้ และอาจเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องยุบสภาเหมือนดังที่จำเลยที่ ๑ ให้การไว้ได้ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่งผ่านการเลือกตั้งมาไม่นาน น่าจะไม่ประสงค์ให้เกิดเหตุทางการเมืองเช่นนั้น โดยสถานการณ์ดังกล่าว นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร สังกัดพรรคอนาคตใหม่ (ขณะเกิดเหตุ) ให้การในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใจความว่า พยานในฐานะ

รองโฆษกพรรคอนาคตใหม่ ได้รับมอบหมายให้แถลงข่าวกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีพฤติกรรมเสียบัตรลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่มีการกล่าวหาเป็นคดีนี้และคดีอื่นเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงสถานการณ์เสี่ยงปริ่มน้ำของพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลที่จำเป็นต้องมีเสียงข้างมากในการผ่านกฎหมายต่าง ๆ จนทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่คำนึงถึงข้อบังคับการประชุมสภา และเกิดกรณีการฝากบัตรเพื่อลงมติแทนกัน ตามบันทึกถ้อยคำเอกสารหมาย จ. ๕๕ ดังนี้ ตามพยานแวดล้อมและพฤติการณ์ดังกล่าวย่อมมีมูลเหตุจูงใจให้จำเลยทั้งสามกับพวกที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาโดยการออกเสียงลงคะแนนแทนกันขณะที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และไม่น่าจะเป็นการกระทำของผู้ที่ต้องการให้ร้ายจำเลยที่ ๑ และพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลเหมือนดังที่จำเลยที่ ๑ ให้การ เพราะหากเป็นการสร้างสถานการณ์ให้ร้ายจริง โดยเหตุผลแล้วการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติเพียง ๑-๒ ครั้ง ก็น่าจะเพียงพอ เพราะทำได้ง่ายกว่า แต่กลับได้ความว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติแทนถึง ๒ วัน ตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต ดังนี้ ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ จึงขัดต่อเหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนที่จำเลยที่ ๑ เบิกความว่า การเดินทางโดยเครื่องบินโดยสารและไปร่วมงานวันเด็กที่จังหวัดพัทลุงของจำเลยที่ ๑ เป็นไปโดยเปิดเผย จำเลยที่ ๑ ย่อมไม่กล้ากระทำความผิดตามฟ้องนั้น เห็นว่า การแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างกฎหมายตามฟ้องแม้จะมีบันทึกเป็นหลักฐาน แต่ก็ยังเป็นข้อมูลรายละเอียดภายในของสภา ส่วนการมอบหมายให้ออกเสียงลงคะแนนแทนกัน

ซึ่งฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภานั้น เป็นเรื่องที่รู้กันเฉพาะผู้กระทำความผิด จึงเป็นเรื่องยากที่บุคคลทั่วไปจะทราบได้ง่ายโดยทันทีว่าจำเลยที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาจำเลยที่ ๑ อาจคิดว่าคงไม่มีบุคคลใดทราบว่าจำเลยที่ ๑ มอบหมายให้ผู้อื่นออกเสียงลงคะแนนแทน ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๑ เดินทางมาร่วมงานวันเด็กโดยเปิดเผย จึงยังไม่มีเหตุผลพอที่จะรับฟังหักล้างได้ว่าจำเลยที่ ๑ ไม่กล้ากระทำความผิดตามฟ้อง คำเบิกความของจำเลยที่ ๑ ข้อนี้ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเช่นกัน และการที่หลังเกิดเหตุจำเลยทั้งสามไม่ได้ดำเนินคดีอาญาอย่างจริงจังหรือถึงที่สุด เพื่อเอาผิดบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามโดยมิชอบก็ดี จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เดินทางไปต่างจังหวัด ส่วนจำเลยที่ ๓ เดินทางไปต่างประเทศ โดยไม่ได้ลาการประชุมตามระเบียบและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ดี ล้วนเป็นข้อพิรุธที่สื่อแสดงว่าจำเลยทั้งสามมอบหมายหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติร่างกฎหมายตามฟ้องแทนจำเลยทั้งสาม จึงไม่ประสงฆ์ให้บุคคลดังกล่าวต้องรับผิด และจำเลยทั้งสามไม่ลาการประชุมก็เพื่อเปิดโอกาสให้พวกของจำเลยทั้งสามสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติแทนได้ ดังนี้ พยานหลักฐานในการไต่สวนมีน้ำหนักมั่นคง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยทั้งสามต่างร่วมกันกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัดโดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสามขณะที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการกระทำโดยไม่สุจริตละเมิด

หลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใด และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม และการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่สองและวาระที่ ๓ ตราขึ้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เกิดความเสียหายแก่ราชการในกระบวนการใช้อำนาจอธิปไตยในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิ

สมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ” ซึ่งเป็นผลของกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทันทีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหาโดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอตามมาตรา ๘๑ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อศาลวินิจฉัยว่าจำเลยทั้งสามการกระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา จำเลยทั้งสามย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย และเมื่อปรากฏว่าศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ อีก แต่เห็นควรไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยทั้งสาม

จึงวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี และปรับคนละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ทางไต่สวนของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา

อยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน และปรับคนละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสามให้ความรู้แก่ศาล อันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา และต่อมาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านความเห็นชอบจากสภาแล้ว เห็นสมควรปรานีโดยรอกการลงโทษ จำคุกจำเลยทั้งสามมีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง.

นายสุทิน นาคพงศ์

(อม.๓๑)
ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม ๓ /๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อม ๑๑/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๑๘ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	อัยการสูงสุด		โจทก์
	นายฉลอง เทอดวีระพงศ์	ที่ ๑	
	นายภูมิศิษฐ์ คงมี	ที่ ๒	
	นางนาที รัชกิจประการ	ที่ ๓	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดพัทลุง พรรคภูมิใจไทย จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคภูมิใจไทย จำเลยทั้งสามจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยในหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ สมาชิกคนหนึ่ง ย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเริ่มประชุมวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา รวมเวลา ๔ วัน และเป็นการประชุมต่อเนื่องกันตามระเบียบสภาผู้แทนราษฎรว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ จึงมีการลงชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าร่วมประชุมในวันแรก คือ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ แต่ไม่มีการลงชื่อเข้าร่วมประชุมในวันที่ ๙ ถึง ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยทั้งสามได้เข้าร่วมประชุมและลงชื่อเข้าร่วมประชุมโดยมิได้ลาประชุม ในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว จำเลยทั้งสามได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ในระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๓๘ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใดเป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๑ ได้เข้าร่วมประชุมสภา

และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าวตั้งแต่มติ ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๑๐ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน ขณะที่จำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๒ ได้เข้าร่วมประชุมสภาฯ และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าวตั้งแต่มติ ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๐ อันเป็นความเท็จ

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา ต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกับบุคคลใดไม่ปรากฏชัด โดยให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เรียงตามรายมาตรา โดยปรากฏข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ในการประชุมดังกล่าวยืนยันว่าจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมประชุมสภาฯ และได้แสดงตนและลงมติดังกล่าวตั้งแต่มติ ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ อันเป็นความเท็จ

และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒-๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า การออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใดและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของ

ประเทศไทย เมื่อการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวเป็นการออกเสียงที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว วาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของจำเลยทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่ง หรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ กระบวนการใช้อำนาจนิติบัญญัติในการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔, ๑๗๒

จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของจำเลยทั้งสามแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุตามฟ้อง ในระหว่างการประชุม วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปยังท่าอากาศยานดอนเมือง เพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทาง ดอนเมือง - หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ. ๒๘ (แฟ้ม ๖) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๑ ได้เป็นประธานเปิดงานวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๖๓ ที่เทศบาลตำบลอ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัด

พัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง ประจำปี ๒๕๖๓ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ตามภาพถ่ายหมาย จ.๒๙ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่ ๓ และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓) วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๒ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยไปยังท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อโดยสารเครื่องบินเดินทางในเส้นทางดอนเมือง - หาดใหญ่ เที่ยวบิน DD ๗๑๑๖ รอบเวลา ๒๐.๕๐ ถึง ๒๒.๑๕ นาฬิกา ตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทาง ฉบับลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๒๘ (แฟ้ม ๖) และจำเลยที่ ๒ มีการสำรองที่นั่งและโดยสารเครื่องบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เส้นทาง หาดใหญ่ - ดอนเมือง เที่ยวบิน FD ๓๑๑๗ รอบเวลา ๐๙.๒๕ ถึง ๑๑.๐๐ นาฬิกา ตามหนังสือของบริษัทไทยแอร์เอเชีย จำกัด ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๓๑ (แฟ้ม ๖) และเดินทางกลับมาเข้าร่วมประชุมต่อในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เพื่อแสดงตนและ

ลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๔ แฟ้ม ๔ (หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒) และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๕๐) วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ในโครงการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการศึกษา การท่องเที่ยวการค้า และการลงทุนระหว่างจังหวัดระนองกับเมืองซานเหมินเซี่ยะ มณฑลเหอหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และได้รับคัดเลือกให้เดินทางไปกับคณะดังกล่าว ตามเอกสารหมายเลข จ. ๓๒ ถึง จ.๓๔ (แฟ้ม ๖) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เพื่อแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ แฟ้ม ๕ (หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗) ต่อมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง (๑) รวม ๒ คำร้อง ว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่ปรากฏเหตุการณ์มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยที่ ๑ ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในขณะที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีได้อยู่ในห้องประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติดังกล่าวเป็นโมฆะ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลัก
นิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นเหตุให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้น
โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒ - ๓/๒๕๖๓
เอกสารหมายเลข จ.๕๒ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โจทก์ยื่นคำฟ้องจำเลยทั้งสามเป็นคดีนี้ ต่อมา
วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ศาลมีคำสั่งประทับฟ้อง โดยมีได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงมีผลให้จำเลยที่ ๑
และที่ ๒ ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากต้องคำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ให้ลงโทษ
จำคุก แต่ให้รอการลงโทษไว้ ในคดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ.๕/๒๕๖๓

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ โดย
มิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม
ฟ้องหรือไม่ กรณีต้องพิจารณาก่อนว่าจำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่
โดยข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนได้ความว่า จำเลยทั้งสามออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในเวลา
ที่แตกต่างกัน โดยจำเลยที่ ๑ เบิกความว่า ออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม
๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่
๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมายเลข จ.๒๕ แล้ว ปรากฏว่า
ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่มีการเปิดระบบให้แสดงตนในการพิจารณามาตรา ๓๐ และลงมติในเวลา
๑๙.๓๑ นาฬิกา จึงเชื่อว่าจำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ให้มีการแสดงตน
และลงมติในการพิจารณามาตรา ๓๐ เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการประชุม ส่วนจำเลยที่ ๒ เบิกความว่า
ก่อนที่จะออกจากที่ประชุมในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ
ถึงมาตรา ๒๘ เวลา ๑๗.๕๓ นาฬิกา แล้วจึงออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อไปทำอาภาศยาน

ดอนเมือง ซึ่งตามหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลการเดินทางของจำเลยที่ ๒ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๒๘ ระบุว่าจำเลยที่ ๒ แสดงตัวขึ้นเครื่องที่ท่าอากาศยานดอนเมือง เวลา ๑๙.๓๔ นาฬิกา แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก่อน ๑๙.๓๐ นาฬิกา เมื่อพิจารณาประกอบกับที่จำเลยที่ ๒ มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในชั้นไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า จำเลยที่ ๒ ไม่ได้เป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติ มาตรา ๓๐ ถึง ๔๐ จึงเชื่อว่าจำเลยที่ ๒ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ให้มีการแสดงตนและลงมติตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๐ ส่วนจำเลยที่ ๓ ให้การยอมรับว่าไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ระหว่างเวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา อีกทั้งเคยทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมาย จ.๘๙ ว่า จำเลยที่ ๓ ใช้บัตรแสดงตนและลงมติถึง มาตรา ๔๒ เท่านั้น แต่ต่อมาจำเลยที่ ๓ จะอ้างว่าใช้บัตรแสดงตนและลงมติถึง มาตรา ๔๓ แต่ปรากฏตามรายการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ.๒๕ ว่า ที่ประชุมมีการเปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ ในเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา และ ๑๔.๒๙ นาฬิกา กรณีจึงเชื่อว่า จำเลยที่ ๓ ไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ให้มีการแสดงตนและลงมติในการพิจารณามาตรา ๔๓ เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นการประชุม ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าในระหว่างเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ มีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ จำนวน ๔๖ ครั้ง จำเลยที่ ๒ จำนวน ๑๘ ครั้ง จำเลยที่ ๓ จำนวน ๑๒ ครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ และครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ เอกสารหมาย จ.๒๔ และ จ.๒๕ ดังนี้จึงต้องพิจารณาต่อไปว่า

จำเลยทั้งสามให้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการหรือไม่กระทำการอื่นใด เป็นผลให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ หรือไม่ เมื่อพิจารณาลักษณะของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามที่ปรากฏในภาพถ่ายเอกสารหมาย จ.๓๘ ที่มีการระบุชื่อและนามสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเจ้าของบัตรไว้อย่างชัดเจน ยากที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามไปใช้โดยผิดหลง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาลักษณะการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสาม ปรากฏว่ามีการแสดงตนและลงมติแทนกันอย่างต่อเนื่องทันทีในช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา ในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๗.๓๘ นาฬิกา ในการพิจารณา มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๓ กับวาระที่สาม และข้อสังเกต ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๖๖ และเอกสารหมาย จ.๒๕ หน้า ๒๕๕๗ ถึง ๓๑๓๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ ถึง ๒๓.๕๔ นาฬิกา ในการพิจารณามาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๑.๐๑ ถึง ๑๑.๑๐ นาฬิกา ในการพิจารณา มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๔ หน้า ๒๑๗๓ ถึง ๒๕๒๒ และเอกสารหมาย จ.๒๕ หน้า ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๘๐ และมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๒๘ ถึง ๑๕.๔๖ นาฬิกา ในการพิจารณามาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๔๙ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ เอกสารหมาย จ.๒๕ หน้า ๒๗๑๗ ถึง ๒๙๒๗ โดยจำเลยที่ ๑ มีการแสดงตนและลงมติแทนทั้งสิ้น ๔๖ ครั้ง จำเลยที่ ๒ มีการแสดงตนและลงมติแทน

ทั้งสิ้น ๑๘ ครั้ง และจำเลยที่ ๓ มีการแสดงตนและลงมติแทนทั้งสิ้น ๑๒ ครั้ง ซึ่งเป็นจำนวนมากและกระทำต่อเนื่องในทุกมาตรา การแสดงตนและลงมติแทนกันในลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่แสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามทราบดีว่าจำเลยทั้งสามไม่อยู่ในห้องประชุมตั้งแต่เวลาใด รวมทั้งต้องมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทั้งสามอยู่กับตน เพราะมิฉะนั้นแล้วย่อมไม่อาจแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้ครบถ้วนทุกครั้งและแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ ได้ต่อเนื่องหลายครั้งเช่นนี้ การที่บุคคลอื่นสามารถแสดงตนและลงมติแทนจำเลยทั้งสามดังกล่าว บ่งชี้ว่ามีการวางแผนคบคิดกันมาก่อน โดยมีการแจ้งเวลาเข้าออกจากห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้กับบุคคลที่จะแสดงตนและลงมติแทนทราบ ซึ่งหากจำเลยทั้งสามไม่แจ้งข้อมูลหรือไม่ยินยอมมอบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้บุคคลดังกล่าวไปการกระทำก็ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ เมื่อพิจารณาประกอบกับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๘ ถึง ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่จะทำให้รัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินได้สำเร็จตามเป้าหมาย หากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรก็จะมีผลถึงความมั่นคงและเสถียรภาพของรัฐบาล และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภา ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น องค์ประชุมจึงเป็นเงื่อนไขในการกำหนดจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมและสามารถดำเนินการประชุมต่อไปได้ หากการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม และมีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบองค์ประชุม ก็ถือว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อีก

ทั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายสำคัญที่อาจนำไปสู่การรับผิดชอบทางการเมืองโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือนายกรัฐมนตรีลาออกในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบ เมื่อจำเลยทั้งสามออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปแล้วย่อมไม่อาจคาดหมายได้ว่าองค์ประชุมในแต่ละมาตราจะครบองค์ประชุมหรือไม่ หากไม่มีการแสดงตนและลงมตินี้ในช่วงเวลาที่จำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุมอาจทำให้ไม่ครบองค์ประชุมและไม่สามารถดำเนินการประชุมต่อไปได้ หรือทำให้ที่ประชุมทราบจำเลยทั้งสามไม่อยู่ในที่ประชุม แสดงถึงการไม่ให้ความสำคัญต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งเป็นร่างกฎหมายที่สำคัญ นอกจากนี้ปรากฏจากบันทึกถ้อยคำพยานปากนายทวิรัฐ รัตนเศรษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ว่าช่วงที่มีการประชุมนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคร่วมรัฐบาลมี ๒๕๓ เสียง และองค์ประชุมจะต้องมีสมาชิกมาแสดงตนเกินกึ่งหนึ่ง (๒๕๐ คน) ของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลชุดนี้อยู่ในสถานการณ์ที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลเกินกึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อย (คะแนนเสียงปรี่มน้ำ) ด้วยเหตุดังกล่าวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลจำเป็นต้องรักษาสถานะของคะแนนเสียงข้างมากไว้ให้ได้ จึงเชื่อว่าจำเลยทั้งสามซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นใช้แสดงตนและลงมติแทนในกรณีที่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม ที่จำเลยทั้งสามอ้างว่า ออกจากที่ประชุมสภาด้วยความเร่งรีบ ทำให้หลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์โดยเสียบคาไว้ที่เครื่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือวางไว้ในห้องประชุม และจำเลยที่ ๒ มีอาการหลงลืมเป็นประจำเนื่องจากอาการป่วยด้วยนั้น ข้อเท็จจริงได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความยืนยันว่า หลังเลิกประชุมหากมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์เสียบคาไว้ในช่องเสียบบัตร หรือวางลืมไว้บนโต๊ะในห้องประชุม ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์จะขึ้นผังที่นั่งบนหน้าจอใหญ่ในห้องประชุมว่าแถวที่นั่งใดบ้างได้เสียบบัตรคาไว้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่จะ

เดินสำรวจทุกแถวที่นั้ว่ามีบัตรวางไว้หรือไม่ และจะเก็บบัตรมาจัดเรียงตามลำดับเพื่อง่ายต่อการค้นหาเวลาที่สมาชิกมาขอรับบัตรคืน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นเจ้าของบัตรเท่านั้นที่จะมาขอรับบัตรคืนได้ เจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักฐานการเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์หลังเลิกประชุมในวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมาย จ. ๓๙ ไม่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หลังเลิกประชุมวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ แต่พบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ เสียบคาไว้ในช่องเสียบบัตรหลังจากเลิกประชุมในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๗.๔๑ นาฬิกา ซึ่งหากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สัมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้จริงเจ้าหน้าที่ย่อมต้องพบตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ หลังเลิกประชุมแล้ว ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อ้างทำนองเดียวกันว่า อาจมีบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง นั้น ก็ได้มีพยานหลักฐานใดมายืนยันให้ชัดเจนถึงพฤติการณ์การกระทำของบุคคลดังกล่าว อีกทั้งผลการลงมติของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยังเป็นการลงมติ “เห็นด้วย” กับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สอดคล้องกับสถานะของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล อันเป็นการสมประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มากกว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งอีกด้วย จึงไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นการกระทำโดยมุ่งประสงค์จะกลั่นแกล้งจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ที่จำเลยที่ ๑ อ้างว่า การเดินทางไปเป็นประธานงานวันเด็กที่จังหวัดพัทลุงและประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง กระทำไปโดยเปิดเผย มีการประกาศให้ประชาชนในท้องที่ทราบ จำเลยที่ ๑ ย่อมไม่กล้าฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทนนั้น เห็นว่า การที่ต่อมามีบุคคลพบเห็นภาพจำเลยที่ ๑ และมีการร้องเรียนว่าจำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ร่วมประชุมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังและอยู่นอกเหนือความคาดหมายของจำเลยที่ ๑ ไม่อาจนำมาหักล้างได้ว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้บุคคลอื่นแสดงตนและลงมติแทน ส่วนที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า เมื่อจำเลยที่ ๒ เดินทางไปถึงจังหวัดพัทลุง ได้ทราบว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งพักการประชุมโดยไม่มีการเลื่อนประชุม จึงรีบจองตัวเครื่องบินเพื่อเดินทางกลับมาประชุมให้ทันในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ แสดง

ว่าจำเลยที่ ๒ ไม่ได้มอบหมายหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ แสดงตนและลงมติแทนนั้น เห็นว่า การที่จำเลยที่ ๒ เดินทางกลับมาประชุมวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ในเวลา ๑๒ นาฬิกา แสดงให้เห็นเพียงว่า จำเลยที่ ๒ ไม่ประสงค์จะให้บุคคลอื่นลงมติแทนในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ ภายหลังจากจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับมาประชุมแล้ว ไม่ใช่ข้อพิสูจน์ว่าจำเลยที่ ๒ มิได้ยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนลงมติแทนก่อนหน้านี้ในแต่อย่างใด ที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่าไปตรวจสอบในห้องประชุมแล้วมีเพื่อนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ เสียบคาอยู่ในเครื่องเสียบัตร โดยไม่ทราบว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นผู้ใดนั้น ย่อมต่อการกล่าวอ้าง ทั้งปรากฏตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของจำเลยที่ ๒ ตามเอกสาร จ.๘๘ ระบุว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวเป็นรุ่นน้องในพรรคภูมิใจไทยพรรคเดียวกับจำเลยที่ ๒ แต่จำเลยที่ ๒ กลับไม่ได้ระบุชื่อบุคคลดังกล่าว ซึ่งเป็นพิรุธ แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ประสงค์จะปกปิดตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๒ อีกทั้งมาตราสุดท้ายที่มีการแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๒ คือ มาตรา ๔๐ และเมื่อจำเลยที่ ๒ ลงมติต่อไปด้วยตนเองก็ลงมติด่วนเนื่องทันทีในมาตรา ๔๑ อันเป็นการผิดวิสัยที่จะมีบุคคลแสดงตนและลงมติในมาตราต่อเนื่องกับจำเลยที่ ๒ ตั้งแต่วันที่จำเลยที่ ๒ ออกจากห้องประชุม และหยุดแสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เมื่อจำเลยที่ ๒ กลับเข้ามาประชุมทันที หากมิใช่เพราะจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงตนและลงมติแทนตั้งแต่แรก สำหรับจำเลยที่ ๓ แม้จะมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ เฉพาะในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๓ เพียงวันเดียวเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากที่จำเลยที่ ๓ ออกจากที่ประชุมตั้งแต่วเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา แล้ว มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ อย่างต่อเนื่องทันทีโดยไม่ขาดตอน อันมีลักษณะเดียวกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จนกระทั่งเวลา ๑๕.๒๘ นาฬิกา จำเลยที่ ๓ ได้ผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเพื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ตามผลการ

สืบค้นข้อมูลการเดินทาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เอกสารหมายเลข ๓๔ ทำให้ปรากฏหลักฐานว่า จำเลยที่ ๓ อยู่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและกำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร หลังจากนั้น ยังคงมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนจำเลยที่ ๓ อีกครั้ง และเวลา ๑๕.๔๖ นาฬิกา จึงหยุดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ทั้งที่ก่อนหน้านี้เพิ่งมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ แสดงตนและลงมติต่อเนื่องถึง ๑๒ ครั้ง แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ทราบว่าจำเลยที่ ๓ กำลังจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้ว เชื่อว่ามีการติดต่อแจ้งข้อมูลระหว่างจำเลยที่ ๓ และบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ จึงไม่ได้มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ อีกจนเสร็จสิ้นการประชุม และบุคคลดังกล่าวไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ ๓ ไว้กับตัวเองอันจะทำให้อาจถูกตรวจพบได้ จึงทิ้งบัตรของจำเลยที่ ๓ ไว้ในที่ประชุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่มาเก็บไปหลังจากเลิกประชุม พฤติการณ์แห่งคดีมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า จำเลยทั้งสามยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน เมื่อจำเลยทั้งสามดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดไว้โดยไม่กระทำการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กล่าวคือ จะต้องรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติต้องถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม และไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งต่อมาภายหลังศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำ

วินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเฉพาะการพิจารณาลงมติในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการการ โดยกำหนดคำบังคับให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเฉพาะในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการการ จึงถือได้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสามก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติและส่วนราชการ ทั้งการที่จำเลยทั้งสามซึ่งมีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แต่กลับฝ่ากบัตริเลิกละของจำเลยทั้งสามกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตริเลิกละของจำเลยทั้งสามไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยทั้งสามต่างยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตริเลิกละของจำเลยทั้งสามแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ แทนจำเลยทั้งสาม เพื่อให้ร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร อันถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว จำเลยทั้งสามจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง

อนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” และวรรคสอง บัญญัติ

ว่า “ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ” ซึ่งเป็นผลของกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทันทีที่ศาลมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องมีคำขอตามมาตรา ๘๑ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อศาลวินิจฉัยว่าจำเลยทั้งสามการกระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา จำเลยทั้งสามยอมต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย และเมื่อปรากฏว่าศาลมีคำสั่งในคดีนี้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ส่วนจำเลยที่ ๓ พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนโจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป และจำเลยทั้งสามต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ อีก อย่างไรก็ตามมูลเหตุที่ทำให้จำเลยทั้งสามกระทำความผิดในครั้งนี้สืบเนื่องมาจากการประชุมไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้นัดหมายไปเป็นประธานเปิดงานวันเด็กที่จังหวัดพัทลุง และเป็นประธานในโครงการวันเด็กตำบลชะมวง และจำเลยที่ ๒ ก็ได้รับหนังสือเชิญให้ไปเข้าร่วมงานกิจกรรมวันเด็กที่จังหวัดพัทลุง เช่นเดียวกัน ส่วนจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ต้องเดินทางไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งต่างได้นัดหมายไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว จำเลยทั้งสามได้พยายามร่วมประชุมจนถึงเวลาที่สามารถทำได้จึงออกจากห้องประชุมไป แต่ไม่ยอมขาดการประชุมจึงทำให้ขาดความยั้งคิด เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสามเคย

กระทำผิดหรือเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน กรณีมีเหตุสมอันควรที่จะรอการลงโทษ แต่เพื่อให้จำเลยทั้งสามหลบจำเห็นควรลงโทษปรับด้วย

วินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี และปรับคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทางไต่สวนของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน และปรับคนละ ๗๕,๐๐๐ บาท ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐.

นางสุวิชา นาควัระ